

Óázis

A Magyar Schönstatt Család és Ifjúság lapja

Tiszteld!

Szüleink
Így maradok?
Osztatlan figyelem
Blamálni magunkat
Karácsonyt ünnepelünk

2013/4

A családmozgalom jövő évi jelmondata:

**Élő
Szeretetszövetségben**

Az Örömvadászat iskolájában most Tilmann atyától tanulunk egy mesterfogást, ami sorozatunkban immár a hatodik lecke:

6. Mosolyogni saját gyengeségeinken

„Barátaim, ez szép” – mondja Tilmann atya gyakran akkor is, amikor valami gyengeségre világít rá. Talán érdemes megtanulnunk tőle, hogy ha a Jóisten tud mosolyogni a gyengeségeinken, akkor nekünk sem kell feltétlen görcsbe rándult gyomorral küzdenünk a magunk, a társunk vagy a gyermekünk tökéletességéért. Ha a fiunk megjelenik nyakig sárosan, mondhatom neki magas hangon, hogy „már megint mit csináltál”, vagy fogadhatom mosolyogva azzal, hogy „te aztán szépen tudsz kinézni”. Nem szabad az életet túl komolyan venni. Azt mondják, a szentek mind derűsek.

Ha sikerült egy hibát őszintén elismerni, az felszabadítja a lelket. Felszabadítja abból a kényszerből, hogy mindig a középpontban akar lenni. Felszabadítja a belső rabszolgaságból: Mit gondolnak a többiek rólam? Hogyan viselkednek velem a többiek? Ezt érdemes gyakorolni. Például ha egy társaságban vagyunk, és szomszédunk ruháját leöntöttük vörösborral, akkor azt mondjuk: Bocsánat, ügyetlen voltam!

Minden emberi hiányosságunknak megvan az emberi következménye. Ez a hiányosság görcsösséghez vezethet. Össze-

rándul az ember. Azon a helyen, ahol a hiány van, ott megkeményedik, bosszús lesz, elégedetlen. És akkor az ember saját magát kötözi meg. Ez sokkal rosszabb, mint maga a hiba. Ezért jó, ha az ember szándékosan blamája magát. Az felszabadít. Aki erre képes, annak a személyiségében nagy erő van, nem lehet sarokba szorítani, mert minden hibáját szívesen elismeri.

Az emberek közötti bánásmódban van egy bizonyos stílus: a másikat sarokba szorítani. Egy enyhe célzás, és mindenki tudja, hogy az illető mire gondol, és kit vesz vele célba. Az alázat nagy erő, a büszkeség gyengeség. A büszke mindig fél attól, hogy észreveszik a gyengeségét: „Remélem nem veszik észre a többiek” – mondja. Az alázatos örül, ha a többiek látják a hiányosságait. „Remélem a többiek is észre veszik” – mondja. Naponta egyszer blamálni kell magunkat.

Együtt időseinkkel

Ezúton szeretnénk elnézést kérni Domonkos Balázstól és Jankától, hogy az Oázis 2013/2-es számában, a Bizalom című cikk illusztrációjaként közzé tettünk egy felvételt, amihez nem kértük az engedélyüket. Bár szerkesztőségünk maximális jóhiszeműséggel járt el, a felvételt egy bárki által megtekinthető honlapon találtuk, sajnáljuk, hogy a fotó közzétételével felháborítottuk őket.

A jövőben kérjük családjaink segítségét, hogy az Oázisban jogilag tiszta fotók kerülhessenek be. Kérjük, hogy az olyan, jól sikerült felvételeiteket, amiknek az újságban való megjelenéséhez hozzájárultok, küldjétek el a szerkesztőségünk címére! (oazis@schoenstatt.hu)

- **Főszerkesztő:** Endrédy Pisti és Orsi
- **Készítették:** Abai Zsuzsi, Balogh Péter, Bartal Gergő és Orsi, Bodó Marci és Rita, Czigányik Zsolt és Anna, Csabai Barbidó, Csabai Gábor és Márti, Csermák Kálmán és Alice, Dévényi Ágota, Edöcsény Márta, Gál Anna, Endrédy István és Orsi, Fehér Zoli és Marika, Gregorich Zsófia, Kerékgyártó Edit, Kocsispéter Edit, Komáromi Péter és Marinka, Kozma Böbi, Makuk Jancsi, Mészáros Zsuzsa, Nádudvari Rita, Németh Ádám és Emőke, Oszoli Márti, Radnai Klári, Sallainé Karikó Éva, Schumicky Ildi, Simon Zsuzsi, Szatmáryné Szász Anikó, Szelestei Tamás és Kriszti, Tiffán Évi, Ther Antal és Ágnes, Török Péter és Orsolya, Vidra Zoli és Rita, Weeber Saci, Zajkás Boldizsár, Varga Erika, Zajkás Rozi, Zemlényi Csaba, a jubileumi munkacsoport, közösségünk tagjai.
- **Szöveget gondozta:** Schumicky Ildikó, Heiszer Erika
- **Képszerkesztő:** Löw Helga • **Grafika:** Laza Dominika, Ozsvári Imri
- **Címlapfotó:** Turcsik István • **Hátsó borító:** Kuslits Levente
- **Tipográfia:** Heiszer Csaba és Erika
- **Nyomás:** ofszetnyomda.hu

Az Oázis évente négyszer jelenik meg. Éves költsége (postaköltséggel) 1500 Ft. A költséget adományokból, illetve díjazás nélküli munkavégzés útján teremtjük elő. Kérjük, hogy ezzel az összeggel támogassátok az Egyesület 73200134-10000434 számlaszámát!

Készült a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával.

Jelenlegi számunk házigazdája a **Pécsi Régió** volt, köszönjük a munkájukat!

Őket az **Óbudavári Régió** követi. A következő Oázis központi témája: **Hová tűnik az idő?**

Lapzárta: 2014. február 15.
Várjuk írásaitokat a következő címre:
oazis@schoenstatt.hu
ISSN 2063-0441

OÁZIS 2013. december, XXIII. évf. 4. (72.) szám, a Családok a Csaláért Egyesület (**Magyar Schönstatt Családmozgalom**) lapja. Megjelenik negyedévenként. Felelős kiadó: az Egyesület elnöke, 8272 Óbudavár, Kistelek u. 2. Tel.: 06-87/655-014, info@schoenstatt.hu, www.schoenstatt.hu/oazis

Eljön az idő, amikor szüleink szeretnének támaszra találni bennünk. Felelősek vagyunk értük, és indít a hála is, hogy gondoskodásukat viszonyozzuk. Nem ritkán mindkét részről nehéz az elfogadás: nekik az, hogy kiszolgáltatottá válnak, félnak, hogy gondot okoznak; nekünk pedig megélni, hogy szüleink, akikre felnéztünk, gyengék lettek. Keveset tudunk az öregedés sajátos lelki folyamatairól, az idősek kísérésének, ápolásának szépségéről, hogy mi Isten terve mindezzel. A mai kor a velük való törődést általában terhes kötelességként tartja számon, amelyre kár sok időt, erőt vesztegetni. Gyakran észre sem vesszük, hogy értéket képviselnek. „Az időseknek az a feladatuk, hogy Isten szeretetét jelenvalóvá: láthatóvá és érzékelhetővé tegyék az életben” – tanítja Tilmann atya. Ahogy pl. egy nagypapa a régi fotóalbumot nézegetve az unokájának meséli, hogy Istentől kapta a nagymamát ajándékba, hogy hűséges társa legyen egész életében, amely nem volt mindig könnyű. Szakítsunk rájuk időt, bátorítsuk, kérdezzük őket, hogy átadhassák tapasztalataikat, így gyermekek és szülők ismét közel kerülhetnek egymáshoz. A családi krónikánkat felidézve megtapasztalhatjuk, hogy a bennünk csörgedező életet nemzedékekre visszanyúló erős gyökéret táplálja. Megtanulhatjuk tőlük azt is, hogy az élet szenvedései nem hiábavalók, a mulasztások utólag sokszor rendbe hozhatók, a hibák jóvátehetőek. Elesen van szükségünk van rájuk. Gyakran ők jele-

nítik meg a családban a sietség helyett a kiszámíthatóságot, az állandó tevékenység helyett a rendelkezésre állást, a megnyiség helyett a minőséget, a zaj helyett a csendet... Gyógyítják ezzel rohanó életünk ezer sebet. „Manapság az időseknek különös kegyelemben van részük. Nem esnek annyira áldozatul a modern dolgok káprázatosságának. Nekünk, öregeknek, van időnk. Az egyházban megfigyelhetjük, hogy a feladatok bizonyos módon elvannak osztva. Természetesen minden keresztényben az egész Krisztus működik, de bizonyos súlypontok léteznek. Így pl. a szülőknek a gyermekek nevelése a feladata. De a nagyszülők is részt vesznek még egy kicsit ebben a feladatban. A fiataloknak az a feladatuk, hogy megszenteljék a munkát. De mi, öregek is dolgozunk még és megszenteljük a munkánkat. Az egyházban vannak emberek, akik hivatásuknál fogva hirdetik Isten szavát. De mi is mondunk még az embereknek egy jó szót. A szeretetnek egy szavát. Egy biztató szót, vagy emlékeztetjük őket arra, hogy az életüket a Mennyei Atya tartja a kezében. Arra is hivatottak vagyunk, hogy a figyelmeztetésnek egy szavát kimondjuk. Ha Jézus bennünk az életét újra akarja élni, akkor ő bennünk, idősebb emberekben különösen az ima és az Atya iránti odaadásának az életét akarja élni, mint ahogy az a keresztalálban a tetőpontját érte el. Így szeretné Krisztus az Atya szeretetét lehívni az emberekre és az egyházra.

(A házaspárok útja és Tilmann atya előadásai alapján)

Tiszteld apádat és anyádat,

És mutass jó példát gyermekeidnek! De kit tiszteljen az, akinek a szülei elváltak, aki sok sebet hordoz gyerekkora miatt, és egyáltalán, mi az a tisztelet??

Kisiskolás kormomban megragadt egy orosz népmese, mely időről időre, azóta is eszembe jut. Arról szólt, ahogyan a pici gyermek vályút próbál eskábálni az édesapjának, hogy felnőve abból adjon majd enni neki, mert a nagypapával is hasonló módon bánt az apukája. Erre az apa elszégyelli magát, és bocsánatot kérve, tisztelettel asztalához ülteti a nagypapát, saját édesapját.

Sosem akartam olyan lenni, mint az édesanyám, és szerettem volna lehetőleg minél messzebb kerülni tőle. Aztán ahogy gyermekeim születettek és teltek az évek felettem, rádöbentem, hogy mennyi mindenben hasonlítok rá. Ettől persze teljesen kétségbeestem. Aztán eltelt még néhány év, és én rájöttem, hogy nem csupán a rosszról szól ez a hasonló viselkedés, hanem hogy mennyi jót is eltanultam tőle, és mennyi jó van benne. Rádöbentem, hogy ő milyen gondosan bánt öregedő, elesett szülei-vel. Lassan-lassan megbocsátottam neki sok sérelmemet is. Az igazi áttérés akkor történt a lelkemben, amikor megismertem a szeretetnyelveket és felismertem, hogy szeret ő, csak kicsit másként, mint ahogy én vágnék rá

Az idős szülőkről való gondoskodásnak szép példáját láttam férjem családjában is: ahogy kezdetben a sok fiatal

unoka járt fel beosztás szerint sétáltatni, bevásárolni a nagypapához, majd a gondos ápolást.

Akkor fogalmaztuk meg férjemmel, hogy milyen igaz az az ősi, bibliai mondat, hogy: amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek meg azt. És hogy mi milyen jó példát kaptunk szüleinktől az idősekről való gondoskodásra.

Tilmann atya pedig arra tanított minket, hogy két büntelen ember élt a földön, Jézus és Mária, de ők már a mennyben vannak. Tehát itt a földön már csak bűnös emberek vannak. Sajnos a szüleink is azok. És mi is. Bármenynyire is törekszünk, nekünk sem sikerül tökéletes szülőkné lenni, akkor miért ne bocsájtanánk meg nekik is?

Szóval, így közel az 50. születésnapomhoz kerekébb lett egy kicsit a világ. Most és már évek óta azt jelenti számomra a tisztelet, hogy nemcsak csendben végighallgatom történeteiket, jó tanácsaikat, feddésüket, hanem már el is gondolkodom rajta. Hol, miben van igazuk, mit kellene másként csinálnom? Már nemcsak hibáikat, hanem erényeiket is látom, keresem, és már csak az utóbbiakat teszem szóvá. Figyelek arra, mire van szükségük, miben tudnám könnyebbé tenni az életüket. Mit tudnék még tőlük meg- és eltanulni? És imádkozom nemcsak értük, hanem azért is, hogy egykor gyermekeim is megbocsássák tökéletlenségemet, szeretetté érjenek bennük sebeik.

Szeretni, amíg még megmondhatjuk nekik...

140 évesek lettek.

Férjem szülei mindketten 70 évesek lettek. Ebből az apropóból kis családjuk nagy bulit rendezett. Április táján kezdődött a nagy szervezkedés. Az egyik sógornóm szerkesztett egy táblázatot, ebbe mindenki beírhatta az ötleteit, vállalásait. Hamar kijelöltük a helyszínt (az egyik család nagy kertje) és az időpontot. Ahogy haladtak az előkészületek, egyre inkább látszott, hogy ez nem egy egyszerű szülinapi parti lesz, hanem köszönet- és hálacsokor egész életük munkásságáért, amit véghezvittek szűkebb és tágabb családjukban.

A nagy napon mindannyian összegyűltünk a falu templomában. Anyósom öccse reggel felpakolta a szülőket, mondván, indulnak a Börzsönybe, a szokásos őszi kirándulásra. Mit sem sejtve búcsúztak velük egy telken lakó lányuktól, aki jó kirándulást kívánt nekik, aztán ahogy kigördültek, már pakolta is be a családját az autóba, hogy ők is odaérjenek a templomba.

A kirándulók kicsit „eltévedtek”, gondolták, betérnek egy templomba fohászolni. Mihelyt beléptek, megszólalt a szentmisére hívó csengő, bevonultak, és végigtekintettek a padosorokon. Mindnyájan ott voltunk, a 12-ből 11 gyerek és népes családjuk. Pap barátjuk pedig elkezdte a csak nekik szóló ünnepi szentmisét.

A szentmise után a legfontosabb volt, hogy elkészüljön egy régóta vágyott családi fénykép. Érdekes feladat 10 házaspárt, majdnem 30 unokát egy fényképre rávarázsolni. Sikerült! Aztán megettük a bográcsgulyást, és amit összehordtunk. Játékokkal, vetélkedővel készültünk, amin mindnyájan jót nevtünk. A vetélkedő fődíja pedig A Római Út volt. Aztán átvehették ajándékaikat: egy díszkötésű diplomát, amibe mindannyian írtunk; egy faliórát, aminek a kismutatója egy-egy család képén fog óránként

pihenni; egy tablót, ahol eddigi otthonaik képe látható; és a gyerekektől apró-cseprő emlékeket. Egy új családfa is készül, mert a régi már hiányos...

Ezen a napon eltűntek a nézetkülönbségek, a kisebb összezördülések. Ezen a napon kedves szüleinket ünnepeltük, hogy még földi életükben megtudhassák,

mennyi jót tettek szűkebb és tágabb környezetükben. Ez a nap a háláról, örömről, együttlétről szólt. Elfáradtunk, de az ajándékok örök emlékek maradnak, a diplomát mindennap fel lehet lapozni, az órára és a fényképekre ránézni. Nem érdemes a hálával megvárni az utolsó pillanatot – mert le is maradhatunk róla!

Tanulom a tiszteletet

A tisztelet szó először akkor merült fel a gondolataimban, mikor nem bírtam egy osztállyal. (Addig csak mások – szüleim, tanáraink, papjaim – emlegették nekem. És én legtöbbször bólogattam, hogy értem mit jelent...)

Magam is meglepődtem. Tiszteletet akartam. „De mit is akarok igazán? Mit akarok tőlük?” – méltáztam.

Azt, hogy meghallgassanak. Igazán. Mint olyat, aki fontosakat mond. Akit érdemes meghallgatni. És engedjék, hogy tanítsam őket. Hogy bevezessem őket a szívemnek oly kedves tudományba. Hogy elhiggyék, ez fontos lesz számukra. Valamikor, valahogyan. – De miért és hogyan?

Így jutottam el egy régi tézishez. Tudnom kell, mit tanítok nekik és miért. Mielőtt kiállok eléjük, mindig előre meg kell válaszolnom azt a kérdésüket, amit jól nevelt diák nem tesz fel: Hát ezt meg minek megtanulnom? És kevésnek találhatik az a válasz, hogy „Mert ez a műveltség része.” Főleg a mai gyerekek előtt. Hi-

szen olyan sokféle műveltséget és műveltséget látnak maguk körül!

A legelső tanévemben egy bölcsésznyelvész fiú csoportot kaptam, érettségi előtt fél évvel. A biológia tananyag: az

ember szaporodása és az evolúció története, mint két szintetizáló jellegű téma. A tanteremben én voltam az egyetlen nőnemű. És szintetizálni nem volt nagyon mit a fejekben... Azt kértem, csak jelenjenek meg az órán, és ne olvassanak közben. Heti kétszer 45 percet áldoznak életükben utóljára a biológiának. Az ember szaporodásából muszáj dolgozatot írunk, mert erre a tudásra mindenkinek szüksége van. Addig írjuk a dolgozatot, míg mindenkinek legalább négyes lesz. Az evolúciótörténetből azonban egy házi dolgozat adja a jegyet. Többet nem kérek. (Se röpdolgozat, se házi feladat, se otthoni olvasnivaló, se szóbeli felelés. Csak a jelenlét és az odafigyelés. A mai napig nem tudom, hogy mertem ezt az ajánlatot tenni életem második óráján...)

Elfogadták. És betartották az utolsó óráig. Nagyon jókat beszélgettünk a biológiáról. A gyermekvállalásról. Az élet eredetéről.

Tudtam, mit akarok, és hozzájuk igazítottam. A mai napig ez a stratégiám. Minden csoportomnak éreznie kell, hogy fontosabbak, mint a tankönyv. Jobban kell tisztelnem őket, mint a papírt.

Aztán a következő évben jött az a fizika tagozatos csoport, amelyik életem legokosabb diákjaiból állt. Bármit mondtam, türelmetlenül három logikai lépéssel későbbi kérdést tettek fel, mert a köztes lépéseket már le is futtatták az agyukban. De a válaszomat már nem várták meg. Mutáló hangjukon ordítva

„vitáztak” egymással. Zengett az épület, pedig csak tizenheten voltak. Én pedig esélytelenül próbáltam beleszólni és rendet tenni szertefutó gondolataik között... Rájuk vágtam az ajtót. És nem mentem vissza.

A következő órán néma csendben vártak. Akkor elmondtam nekik, mennyire megsemmisítő volt ott állnom a két diplományi tudással. Hogy mennyire jó gondolataik voltak, de nem tudtam össze-

fésülni őket. Mert nem hagyták. Hogy öröm nekem tanítani őket, mert messze elkalandozhatunk. De csak akkor fognak előrejutni, ha meghallgatnak. Mert a tudásom 300 év tudósainak felhalmozott tudása, nem az enyém.

Két hónapig működött. Csak fel-emeltem a kezem egy heves vita közben és meghallgattak. Összefésültem az elhangzottakat, majd újabb vita robbant ki. Velük így tanultunk.

Két hónap múlva megint rájuk vágtam az ajtót. Akkor már színjátékból. Következő óra elején megismételtem a halk monológomat a tanár és diák szerepekről. És megint működött. Két hónapig. Ez így ment érettségiig. Mindannyian sokat tanultunk közben...

Azóta sok csoportot tanítottam, bár ez még nem egy időskori visszatekintés... Sokféle gyereket. Kicsit, nagyot, okosat, butát, céltudatosat és méltázót. Nem mindegyik szeretett. De talán mindegyik elfogadott munkatársának. Mert én is annak tekintettem őt.

Minden csoportomnak éreznie kell, hogy fontosabbak, mint a tankönyv.

Tisztelet – érzelmek nélkül

Édesapám tavaly nyáron lebénult. Agyvérzést kapott, és két nap múlva törték rá az ajtót az önkormányzat emberei. Szüleim elváltak, az új felesége évekkal ezelőtt meghalt, tehát ketten maradtunk a húgossal, akik gondoskodhatunk róla. Apu a rehabilitációs osztályon feküdt egy hónapig. Láttuk, hogy javulás nem várható, képtelen lesz önálló életre – egy tőlünk 50 km-re fekvő kis faluban élt előtte, egy lepukkant házban. Húgom nagyon kicsi lakásban lakik kicsi gyerekével, élettársával. Elég egyértelmű volt, hogy hozzánk kell költöznie. Tudtuk, hogy ez nagy döntés, de meg kellett hozni, nem bírtuk nézni aput a kórházban. Gyóntatóm, schönstatti barátaink is próbáltak lebeszélni erről, olyanok, akik

tudták, mit jelent majd ez. A sok vívódást látva férjem kimondta: akkor költözzön minél előbb. Közben beadtuk a kérelmeket időstthonokba, de több éves várakozási idővel biztattak minket.

Pelenkásan, járásképtelenül hoztuk haza a vendégszobánkba. Eleinte a gyerekek örültek neki, aztán a legkisebb többször szép hangosan ki is mondta (mindannyiunk) vágyát: – Vigyük el innen a nagypapát!

Telt az idő, és egyre jobban látszott, hogy ezt nem fogom bírni. Részünkről 24 órás felügyelet, apunál a depresszió, az unatkozás, a kilátástalanság... A családunk kezdett szétesni. Nem viselkedhettünk természetesen, mert folyton volt valaki „idegen” nálunk. Egy távoli ismerős nagyon találóan fogalmazott: „Azért különösen nehéz nektek, mert nem volt része eddig az életeteknek.” Igen, valóban nem állt érzelmileg közel hozzánk. Illemből eljött hozzánk, telefonáltunk, évek óta nem engedte meg, hogy meglátogassuk.

Sokat imádkoztam, csodatevő kislencedeket, rózsafüzért, mindenfélét. Sokan hordoztak, bizakodva-biztatva: úgyis a legjobb megoldást fogjuk megtalálni!

Ebben a helyzetben jött a napi idézet Kentenich atyától: „Ha a Jóistennek és égi Édesanyánknak szüksége van rám – legalább annyi ideig, míg valaki más megjelenik a színen, aki használhatóbb és tetterősen tovább képes dolgozni: Itt vagyok, Uram, küldj, ahová Te akarod!”

Kicsit vigasztalt, bátorított. A legjobb az volt benne, hogy jövőt adott, reményt, hogy nem végleges ez az állapot, hogy jó megoldás fog születni – igaz, hogy meddig tart az „amíg”, arra nem kaptunk választ.

A nagy májusi évvizsga előtt – amikor tele vagyunk egész napos programokkal, amikben nem tudunk volna részt venni, amikor már terveznénk a nyarat – édesapám bekerült a város legjobb otthonába.

Nagy volt a fellélegzés. Beláttuk, hogy nem bírjuk tovább. Az otthonokban felkészülten fogadják az időseket. Sajnos nagyon sok pénzbe kerül az ellátás, szinte mindenhol. Senki nem mondhatja ma

már, hogy „bedugtuk a papát az otthonba”, ugyanis komoly anyagi áldozattal jár egy elhelyezés. Jó esetben az otthonból az előgondozáskor meglátogatják az idős embert, segítik meghozni a döntést a családnak és az időseknek. A hazatérés lehetőségét is meghagyják. Valaki így fogalmazott: „Azért választottam az idősek házát, mert így könnyebb lesz szeretni egymást.”

Valóban könnyebb vidáman beszaladni, vinni ezt-azt, ott lenni egy órát, sétálni, mint naponta küzdeni az idegességgel, depresszióval. Senkinek nem tesz jót, ha nem látjuk be határainkat, emberi végeségünket.

Mamáék

Hogyan melyikük lesz az első, aki hazamegy? Utolsó éveikben néha még vitatkoztak is ezen. Papa volt az idősebb, ezért úgy gondolta, ő megy el előbb. Mint ahogyan sokszor a vásárlásból hazafelé jövet is előrement, ő bírta jobban a meredek utcát. Mamának többször meg kellett pihennie útközben, hogy egy kis levegőt vegyen. De azért másnap is elindultak, „ha nem volt csúszós az út”. A reggeli hetes mise rendszeresen a helyükön találta őket a templomban. Utána következett a napi bevásárlás.

Most is meghatódok, ha rájuk gondolok. A mindennapokban is segítséget jelent, ha eszembe jutnak. Erőt ad az emlékek.

Hol a piacon, hol csak a közelben. Mindennek megvolt a rendje. Az élet rendben volt körülöttük. Általános iskolásként egyszer megleptek azzal a feladattal az iskolában, hogy írjunk arról, ki a példaképünk. Váratlan volt a kérdés, nem volt gondolkodási idő, úgy éreztem, nincs példaképem. Aztán a nagymamámat választottam. Hiszen ő volt az, aki mindig segített. Aki hetente eljött vasalni, és ilyenkor mindig érdeklődött felőlünk.

Minden érdekelte, örömmel hallgatta az unokáit. Vagy beszélt ő is szívesen,

néha a gyerekkoráról is. Nem tudom már, mit írtam a fogalmazásban, de a választásomra határozottan emlékszem. Hiszen különleges emberek voltak ők, mind a ketten. Nem voltak magasan iskolázottak, mégis az élet bölcsessége volt bennük. Magukban hordozták még a hagyományokat, és az élet megpróbáltatásait Istenbe kapaszkodva élték meg. A nagymamám a vasalást is a „Jóisten szent nevében” kezdte meg. És minden alkalommal ezzel az áldással bocsátott útra bennünket: „Menjete a Jóisten szent nevében.” Bár nem szerette, ha elmegyünk, azt szerette, ha együtt va-

gyunk, és az ünnepek örömteli közönsége valódi lelki élménnyé vált. Ahol otthon voltunk, ahol mi is a helyünkre kerültünk. Most is meghatódom, ha rájuk gondolok. A mindennapokban is segítséget jelent, ha eszembe jutnak. Erőt ad az emlékek. Látom, ahogyan mennek és dolgoznak, főznek vagy kapálnak, havat lapátolnak vagy imádkoznak. Mert mindennek megvan a maga rendje. És hogy ki lesz az első, aki hazamegy? Hát a Mama indult el előbb, de biztosan megállt, hogy levegőt vegyen, aztán a Papa is követte. És most már együtt integetnek nekünk odaátról...

Aranyhíd a Balatonnál

Tiszteld atyádat és anyádat!

SZüleim elég szigorúan neveltek minket, bátyámat és engem. Nem mindig értettünk egyet a nevelési elveikkel, sokszor lázadtunk is. Volt, hogy tiszteletlenül beszéltünk Velük. Mégis: tiszteltük Őket. Szülőként immár sokszor felteszem magamban a kérdést: vajon Ők hogy csinálták, hogy ezt elérjék?

Édesapám hat éve halt meg. Halála előtt kb. három évvel kezdett romlani az állapota. Először a beszédközpontja sérült, nehezen fejezte ki magát, később szinte semmit nem tudott már közölni.

Majd a mozgása is nehézkessé, összerendezetlenné vált, sokszor elesett. Egyre nehezebb volt Vele. Anyukám elszántan ápolta Őt, mellette volt a nehézségekben. Sokszor nem volt könnyű türelmesnek lennie, mégis fáradhatatlanul ápolta Apukámat. Az utolsó hónapokban, amikor Apu már nem tudott kommunikálni és szinte egész nap csak feküdt, Anyu – hogy valamennyire el tudja látni a kerti munkákat illetve a háztartással járó teendőket – nap-

közben fogadott egy ápolónőt, aki segített Apu forgatásában, ápolásában. Nem

Szép volt, ahogy családja körében tudta Apukám az utolsó kenetet felvenni, együtt imádkozott érte a családdal, el tudtunk Tőle köszönni.

gondolt arra Anyukám, hogy beadja Apu kórházba. Ezért nagyon tisztelem Édesanyámat, hisz közel három éven át tartó éjjel-nappali szolgálatot jelentett ez neki. Valószínű, hogy ennek az áldozatos szeretetének volt köszönhető, hogy megérezte Édesapám halálának közeledtét. Reggel hívott minket telefonon, hogy menjünk le és szóljunk a papnak is. Szép volt, ahogy családja körében tudta Apukám az utolsó kenetet felvenni, együtt imádkozott érte a család, el tudtunk Tőle köszönni. Örök példa ez számomra a házastársi szeretetre és az áldozatos hűségre. Hála és hálások, hogy ezt megtapasztalhattam. Tisztelem érte Édesanyámat.

Azt gondolom, nem csak ebben példa az ő élete. Édesapám halála természetesen megviselte Őt is, de azt látom, hogy szövetségük tovább él. Anyukám ünnepekkor gyertyát gyújt, és lélekben Apuval ünnepel. Nem hagyja el magát, nem panaszkodik. Arra is nagyon figyel, hogy gyerekeire ne telepedjen rá. Hiába hívjuk szenteste hozzá, ő Apuval ünnepel kettesben – lélekben.

Amíg Apukám élt, minden nyáron nyaraltatták az unokákat a Balatonon. Apu halála után Anyu egyedül is elviszi az unokákat a Balcsira nyáron. Kitalálta a „mama-tábort”, ahol mind a nyolc unoka együtt nyaral (unokatestvérek együtt). Egész évben erre gyűjt, erre készít, hogy jól érezhessék magukat a gyerekek. Finomakat főz, „kényezteti” őket.

Azért a Lányok is besegítenek a főzésbe, mosogatásba, a Fiúk pedig a bevásárlásba. Nagy közös játékok színesítik ezt az egy hetet. A nyolcvan éves Nagymama örömmel vesz részt ezekben. De az un-

kák is hálások Neki. Idén pl. olimpiai játékokat rendeztek a Mamának. Ő volt a Királyné, trónusra ültették, finom koktélt készítettek neki, majd csapatokban (4x2 fő) különböző versenyszámokat mutattak be Neki. Anyukám könnyekig hatódott ezen. Búcsúeste „mama-dicsőítő” költeményeket, zeneszámokat adtak elő a gyerekek. Karácsonyra lesz kész a kisfilm ezekből a produkciókból. Ezt az unokák készítik a Mamának meglepetés ajándéknak. Szeretném, ha én is ilyen nagymamája lehetnék majdan az unokáimnak! Példa számomra az Ő vidámsága, tartása. Tisztelet és hála van a szívemben!

Ajándék

A bevásárlóközpontok girlandjai, a reklámok, a kirakatok ünnepek előtt harsányan hirdetik, hogy itt az ideje az ajándékozásnak. Térjünk be, válasszunk ki valami odaillőt, személyeset, csillogót, és lehetőleg minél drágábbat.

Rohanó világunkban mi különleges ajándékot kaptunk férjem nagymamájától: az IDŐT.

Mozgásképtelen beteg volt már hosszú ideje. 24 órás felügyeletet, gondozást igényelt. Több kemény hónap után a család úgy döntött, hogy ezt nem tudja

lis otthon helyett magunkhoz hozattuk Dédit. Féltünk, mi lesz most, hogyan fér bele egy ágyban fekvő dédmama jól kialakult mindennapjainkba, mozgalmas életünkbe. És egy csapásra megváltozott az élet. Ott volt köztünk Valaki, aki a leghosszabb útra készült. Gondosan csomagolt: beszélni már alig tudott, de egy-egy szófoszlányból kiderült, hogy régen eltemetett férjét, fiát szólítja, imádkozik. Hálásan bólintott, amikor a rózsafüzért hangosan mondtuk mellette, halk mosollyal köszönte meg, amikor a dédunokák beszaladtak a szobába egyet furulyázni, énekelni neki.

Megállt az idő. Hirtelen kitisztult a fejünkben, mik a fontos dolgok az életünkben. Megtaláltuk újra egymást a beszélgetésben, amúgy hangos életünk kicsit lecsendesedett, a Szűzanya óráról órára mutatta, mi a következő lépés.

Nem egész egy hetet volt nálunk Dédi. Azt hittük, mi voltunk a jók, a nagyok, az erősek, akik egy hetet ajándékoztunk neki az életünkben. Pedig mi kaptunk tőle ajándékot: egy kicsi időre megtapasztalhattuk, hogy az ég és a föld öszeér.

tovább vállalni, Dédi otthonba kerül.

Mire mindent elrendezett a lánya, Dédi egészen legyengült. A régen családot fenntartó, erős asszony, mint egy törékeny madárka, kiszolgáltatottan feküdt az ágyában. És ekkor a Jóisten súgott nekünk valamit. Gyors lakás-, idő- és energiaátrendezés után a szociá-

Nagyszüleim

Nagymamám idős korára hozzánk költözött. Legyengült, egy ideje már nem ment ki a házból. Egyszer fejébe vette, hogy elindul sétálni. A gondolat is abszurd volt. Anya próbálta szép szóval lebeszélni: majd elmegy, ha megerősödött. Nagymama nem hagyta magát, erős volt benne a mehetnék, dac és lázadás is volt benne. Apa váratlanul beleegyezett: ha ennyire menni akar, akkor menjen. Nagymama elindult, Apa pedig így válaszolt Anya kérdő tekintetére: Mi történhet vele? A legrosszabb esetben meghal. Az még

mindig jobb, mint a szabadságtól megfosztva élni. Aztán nemsokára Nagymama is hazaérkezett. Forradalmon edződött, szabadságszerető szüleink vannak.

Papa beszéde az utolsó időben akadozóvá vált. Előbb csak nehezen találta a szavakat, végül kizárólag a „Vater unsert” (Mi Atyánkot) tudta ismételtetni. Később talákoztam olyanokkal, akik csak káromkodásokat hajtogattak. Mintha a végére csak az életünk esszenciája maradna meg. Mi mit fogunk mondani az agyinfarktusunk után?

Kulcskérdés

Már házasságunk kezdetén megesett velünk egy kulcs-történet: akkor a levélnyíláson félreértésből bedobott kulcsosomót kellett kihalászni egy darab dróttal. Teljesen reménytelen vállalkozásnak tűnt, hosszú ideje tartó kínlás után fel is sóhajtottam: „Ha ez most sikerül, akkor minden sikerülni fog a házasságunkban...” Sikerült... (A kulcstartóról pedig egy Szűzanya-kép mosolygott vissza.)

Úgy látszik, az Úristen is kedveli a kulcsos történeteket, tizenöt évvel később ismét ajándékozott nekünk egyet, amelyre visszagondolva ma is kellemes izgalom fog el bennünket.

Egy szép őszi napon három gyerekkel és egy nagymamával meglátogattuk Zalában élő rokonainkat. Kissé fárasztó kiruccanásnak ígérkezett, mert nem tudtunk ott aludni (kicsi a ház), így aznap vissza is kellett utaznunk, ami így majdnem ötszáz kilométer autózást jelentett. A gazdag ebéd után – nem afféle vékonydongájú pesti, hanem igazi vidéki lakoma volt – sétára indultunk a faluban. Igen szép és változatos út volt: lementünk a patakpartra, a játszótérre, a kiserdőbe, sőt, a falu egyik nevezetességében, az embermagasságú sövényből álló hatalmas, fél focipályányi labirintusban is sok vidám percet eltöltöttünk.

Jól telt az idő, de ideje volt készülődni, nyúlok a zsebembe, s a kocsikulcs helyett egy jókora lyukat találok! Ilyen helyzetben ki-ki vérmérséklete szerint cselekszik – én általában pánikba esem, de most néhány dolog másképp történt, mint ahogy szokott. Nem kezdtünk el veszekedni, nem hibáztattuk egymást („Miért nem varrtad meg a nadrágom zsebé? Miért a lyukas zsebedbe tetted a kocsikulcsot?”), hanem csapatokra oszolva azonnal visszaindultunk (futottunk) az addig bejárt útvonalon – a futás külön hasznos volt, hiszen a testmozgás oldja a feszültséget.

Hát, elég reménytelennek tűnt: térdig érő fű, rajta lehullott levelek, az erdőben vastag aljnövényzet, a labirintusról ne is beszéljünk (el tudja valaki képzelni, milyen lehet földre szegezett tekintettel szaladgálni egy labirintusban, egy kis fekete valamit keresve, közben azon tanakodva, hogy a sok egyforma folyosó közül melyikben nem jártam még, és melyiken futok végig harmadszor?). Nem javított kedélyünkön, hogy kezdett sötétedni. Az autó pótkulcsa eközben lakásunkban bezárva, biztos helyen, bő kétszáz kilométernyire, a lakáskulcsok viszont az autóban – kitérjük meg, hogy törjön be a házuk-

ba, majd jöjjön utánunk a pótkulccsal? És hogy találunk szállást a családnak? Csupa rossz kilátás, egy rakás kellemetlenség, ha nem kerül elő az a ... kulcs.

A falu egyébként elég kihalt volt, korábban mindössze egy furcsa férfit találkoztunk séta közben, aki a közeli szociális otthon lakója lehetett. A harmadik körnél hasított belém: te jó ég, csak nem ő találta meg a kulcsot?! Odaszaladtunk az intézmény portájához: és igen, leadta mint talált tárgyat! Nem tette el a gyűjteményébe, nem dobta be a patakba, nem rejtegette három napig...

Fáradtan, de nagyon boldogan autóztunk haza, a Gondviselés intenzív megtapasztalásától feltöltődve. A feszült helyzet ellenére öröm volt együtt keresni, megtapasztalni, hogy a családom nem hibáztatni akar, hanem segíteni, velem lenni a bajban. És arról is élményt szereztünk, hogy a Szűzanya és Kentenich atya milyen jó humorú, játékos személyiségek. Feleségem ugyanis bevallotta, hogy a keresés egy pontján azt gondolta, biztosan az ő kezük van a dologban, és egy kis „üzletet” ajánlott: szorgalmasabban leszünk a Kentenich-egyetem végzésében, és még véletlenül sem jár el többet a keze. Ezt hallva arra gondoltam: lehet, hogy túl hamar lett meg a kulcs. Talán még azt is megígérte volna, hogy többet nem kiabál a gyerekekkel...

Házigazdánk a végén azt mondta, hogy volt egy pont, amikor biztossá vált a keresés sikerében. Egy alkalommal, amikor éppen izgatottan elrobogtam mellette, azt hallotta: „Szűzanya, segíts!” „És hát – mondta – a világon nincs az az asszony, aki egy ilyen kérésnek ellen tudna állni!”

Meghallgatott imádság

Szeretném megosztani veletek azt a tapasztalatomat, hogy időnként milyen gyorsan kapunk választ imádságunkra.

A házaspáros csoportunkban imádkoztunk a fájdalmas isiászomért is, ami már ekkor másfél hónapja gyötört. Őt gyerek mellett hiába tanácsolta az orvos, hogy feküdjek, erre pár napig volt csak lehetőségem, és heteken keresztül a derekamtól a lábamig sugárzott a fájdalom. Mikor vége volt az alkalomnak,

az egyik anyuka felállt, hogy van két fürdőjegye, de nem tud elmenni. Mint ha nekem hozta volna, vagyis a Jóisten küldte. Férjem bevállalta a gyerekeket, én pedig ültem a meleg gyógyvízben, és nagyon jólesett. Tornáztam is, amit egy másik anyuka ajánlott a templomból, és a fájdalmak elmúltak! Hálás vagyok Istennek, hogy a nyáron már jól voltam, és bátorítok mindenkit, hogy imádkozzon bátran, és persze tegye is meg, amit meg tud tenni a kérés érdekében.

Mi lett volna, ha!

Mi lett volna, ha 22 évvel ezelőtt nem költöztünk volna össze szüleimmel? Talán még mindig a két és fél szobás panellakásunkban szűkölködnénk négy gyermekünkkel. De nagyon vágytunk a saját kertre, családi házra, így praktikus okokból nyolc ember él – benne három generáció – 22 éve együtt. Külön ház, de közös kert. Van miről mesélnünk!

Eszembe se jutott az összeköltözéskor, hogy bármi gond adódhat: nagy ház, kert, szüleim, férjem, gyermekeink: mindegyiket nagyon szeretem, mi baj lehet?

A súrlódások gyakorlatilag az első perctől kezdődtek.

A gyerekek tengernyi játéka kint és bent, a zsvaj, a biciklipálya a kertben

nem okozott osztatlan örömet szüleim nyugalomhoz szokott életében. A játékszerek számának gyors növekedését sikerült megfékezni, de a gyerekeinkre

rekintő figyelő szemek számát nem. Szüleim – ha jó szándékkal is, de – mindegyre beleszóltak. Nemcsak unokáikat kívánták magukhoz igazítani, de engem is igyekeztek tovább nevelni: újra gyerek lettem előttem. Öltözködésemtől kezdve a háztartásvezetésen át minden görcső alá került. Például egy ebéd utáni altatáskor bejött édesanyám, és elpakolt utánunk. Később már a gyermekeimet is ő dajkálta, ha nem voltam eléggé résen.

Nehéz szavakba önteni, mit éreztem. Szüleim gyermekeként tisztelet és engedelmisség a kötelességem, de nőként, anyaként mélyen megaláztak. Sajnos, nem voltam elég határozott, sok hibát követtem el én is. Sokáig szó nélkül tűrtem mindent. Inkább menekültem, mint hogy felvállaltam volna a konfliktust.

A legnehezebb helyzetben mégis a férjem volt. Neki az apósával kellett „megküzdenie”, hogy férfi lehessen a saját otthonában.

Házastársam a munkája mellett méhéskedik. Egyszer a méhekkel való törődés miatt szabadságot vett ki. Előre félttem ettől az időszaktól. Már az első nap reggelén összeszólalkoztak édesapámmal olyan apróságon, hogy mikor kelt föl a férjem. A konfliktus odáig nőtt, hogy a szüleim két hétig nem szóltak hozzá, ráadásul tölem várták az ítéletet – az ő javukra. Ezeket a helyzeteket sem kezeltem jól. Apámmal, anyámmal kerültem a nézeteltérést, inkább csend-

ben hallgattam, házastársammal viszont viaskodtam, hogy miért nem kerüli el ő az összeütközéseket.

Szörnyű helyzet alakult ki. Hozzám érkeztek a panaszok mindkét oldalról, amit én csak gyűjtöttem, gyűjtöttem, de

megbeszélni, feloldani már a Jóistennel sem tudtam. Menekültem munkába, betegségbe, evésbe.

Az igazán jó megoldást még most is keressük, de abban biztos vagyok, hogy összeköltözéskor kellett volna lefektetnünk a két család alkotmá-

nyát. Ezzel rengeteg bosszúságot megelőztünk volna.

Ugyanakkor, ha nem költözünk össze a szüleimmel, nem lett volna ennyi segítségünk. Nem lett volna ennyi szabadságunk, hogy elmehetünk bárhová, mindig van, aki hazavárja gyermekeinket ebéddel. Virágaink sosem száradnak ki, kutyánk sosem éhes, postaládánkból sosem lóg ki gyanúsán sok levél. Nem tanultuk volna meg az alkalmazkodás szép és nehéz feladatát.

A Szűzanya a tenyerén hordoz minket, amiért ezt az élethelyzetet az ő kegyelme által éljük meg. Erőt ad a nehézségek hordozásához. Hiszem, hogy családunk ezért a Schönstatt és az Egyház nagy családjának is a tagja.

A sok év sérelmét és szépségét mérlegre téve úgy gondolom: így kellett történnie!

Fölötted a léc, benned a létra

Nem dobunk ki ételt. Persze. De mi minősül ételnek? Sokszor körbejárt (körbeszaglászott) témája ez házasságunknak. Mert férjem erős férfiként tényleg bármit megeszik. Mert így nevelték.

Az anyósom is erős asszony.

Háborús nemzedékként nőtt fel. Diplomát szerzett, mégis gyermekeiért élt egészen, szakmájában sosem dolgozott. Minden megszerzett tudását, képességét a családjában kamatoztatja.

Ugyanolyan természetességgel töm libát vagy kapál még ma is, ahogyan olvas idegen nyelven. Ott-honosan mozog a tanya és az opera világában is.

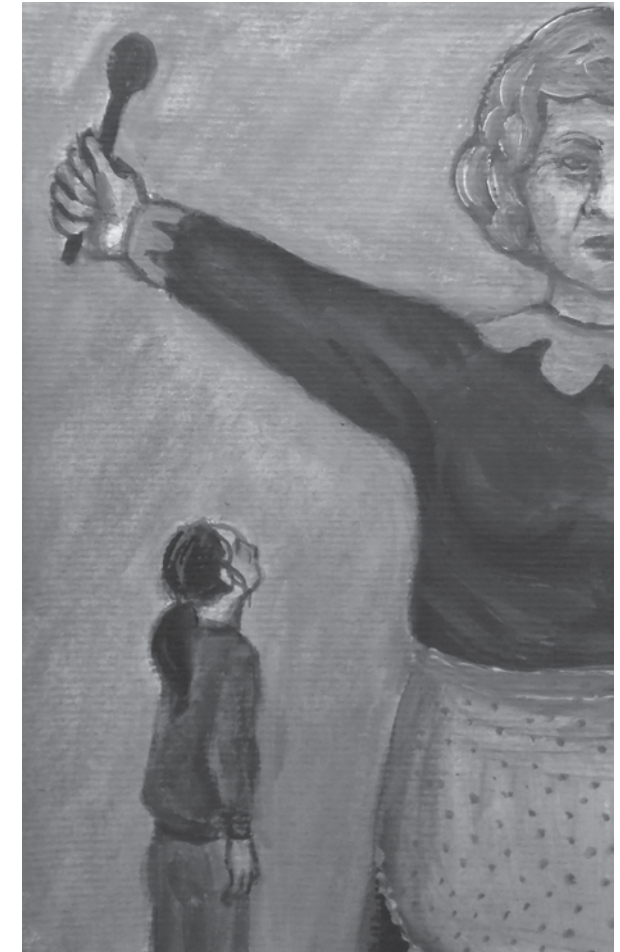
Nagyon hálás vagyok, hogy csodálatos fiút nevelt fel: a férjemet. Nehéz egy ilyen erős asszonynak elengedni egy fiút a meleg, jól kibélelt fészekből. Nehéz, hogy a szeretett fiú másik nőt is szeret. Lehetek ötcsillagos, tűzrőlpattant menyecske, akkor is nehéz nekem adni azt, aki eddig az övé volt.

Ez nekem is nagyon nehéz lesz, biztosan. És nehéz megfelelni is. Ráadásul nem vagyok tűzrőlpattant menyecske.

Én az új világ pesti panel-kis-tigriseként felnőve, nekifutásból se tudom megugrani a lécet, amit anyósom tart. Törekszem, de nehéz.

Persze próbálkozom tudományos alapokon megdönteni a férjembe

gondosan elültetett, olykor túlzottan szárba is szökkenő téziseket. Magas szintre fejlesztett érveléstechnikával elértem például, hogy ha egy párizsi már nemzeti színben pompázik a hűtőben (gyk.: pirosas is, fehérés is, zöldes is), akkor már lelkiismeret-furdalás nélkül kidobhatjuk. De a maradék főzelékből még próbál(hat)ok töltelket készíteni, a maradék töltött

húst még kisüt(het)jük. Megannyi kompromisszum, megfelelni vágyás. Mert szeretnék nekifutni annak a lécnak.

Egyik ilyen próbálkozás volt, hogy magról paradicsomot neveljek. Ahogy férjem édesanyjától láttam, gondosan gyűjtöttem a tejfölös dobozokat, szépen elmostam őket (nem dobtam ki!), s a picinyke magokat elültettem, öntöztem, gondoztam. Szépen növekedtek is a kis zöld száracskák, büszkén dédelgettem őket, hadd nőjenek jó nagyra. Mikor már egész magasak voltak, izgatottan megmutattam anyósomnak, mit szól hozzá. Ránézett a négyzetméternyi zöld felületre a teraszunkon és ezt mondta:

– Gyönyörű gazokat neveltél. Paradicsom nincs köztük.

Volt már sikeres akció is. Tudtam saját baracklekvárt adni neki akkor, amikor az ő termésüket elverte a jég, sikerült akkor felhívnom, amikor épp magányosan egy jó beszélgetésre vágyott, és óriási öröm volt, ha egy ajándék telitalálat volt. De ma már óvatos vagyok. Nem vagyok a barátnője, sem a lánya. Nem kell felugranom a léccig, csak tiszteletet, szeretetemet növeszteni odáig. Ehhez gyomlálnom kell. Magamat.

S ha anyós koromra se leszek tűzről pattant? Legalább nem lesz olyan magasan a léc a menyeimnek.

Megbocsátás

Keze egyre kétségbeesettebben markolta a rozsdamarta, zöld vaskorlátot. Ujjpercei belefehéredtek az erőfeszítésbe, szemét szúrta a jeges őszi napfény, összepréselte hát szemhéját, nem is lepődött meg, amikor könnycsepp gördült ki alóla. A néma koppanás azonban, ahogy a cseppecske szörnyet halt a párkányon, mintha egy kissé magához térítette volna. Ujjainak szorítása ellazult, merengőn nézett az alatta gomolygó, fekete vízbe.

Hiú ábránd volt, tudta már, hogy majd a város forгатaga eltereli a figyelmét a fülében zakatoló, egyetlen keserves mondatról. De próbálkozhatott, járkalhatott volna akár egész nap zsúfoltabbnál zsúfoltabb helyeken, sejtjeiben

érezte, hogy ez az a mondat, amit soha nem fog elfelejteni.

El akartunk vetetni.

Követte persze a magyarázkodás, hogy de csak egy pillanatig, hogy de úgysem tettük volna meg, hogy nem tudtuk, hogy Te leszel az; mindegy volt, akkor már mindegy, akkor már ezredszerre is megbánta, hogy feltette a kérdést (pedig évek óta feszítette, mert látta, ahogy Józsi ránézett, ahogy célzogatott, ahogy azt mondta: Te inkább húzd meg magad, és örülj a fejednek! – ennyi elég is volt, tudta, hogy valamit titkolnak előle), amire annyira akarta, hogy ne ez legyen a válasz... Most már minden mindegy volt.

El akartunk vetetni.

Látta, ahogy Anya büntudatosan lesüti a szemét, azt a gyönyörű, fekete szemét, látta, ahogy Apa összepréselte a száját, és tétova mozdulattal nyúlt, hogy megölelje, de ő addigra már eltűnt, eltűnt önmagában, el a félelemben, el abban a gyilkos, fekete szakadékban.

Hallotta, tisztán hallotta még, amit a lelkész a múlt vasárnapi istentiszteleten magyarázott, tiszteld atyádat és anyádat, de hirtelen fogalma sem volt róla, hogyan tudná nemhogy tisztelni, elviselni ezt a két idegent, akik azt állítják, hogy a szülei, de akik akár minden szavukkal hazudhatnak is. Képtelen volt megbocsátani, pedig próbálta, napok óta próbálta kitartóan. Napok óta üvöltött a fejében a sátáni mondat, napok óta nem bírt ránézni akármelyikükre is, napok óta nem használta a lakást másra, mint alvásra. Aztán érezni kezdte persze, hogy tompul a fájdalom, de ahányszor kimondta volna a megértő szavakat, mintha torkán akadt volna a gondolat, mintha eldugasolta volna légszövet a harag, és inkább elrohant, eltűnt megint, a megbocsátással együtt. Nem, még nem tudja kimondani.

Újabb könnycsepp ugrott a szakadékba, halálmegvető bátorsággal egyesült a tó feketeségével. Csak nézte, nézte a kezét,

ezt a kicsi, fehér kezét, ami annyira az anyjáié volt, és amit annyira szeretett, de most legszívesebben letagadta volna, hogy ismeri a nőt, aki őt megszülte, de milyen áron!...

Aztán dühös lett, kegyetlenül dühös

(Kormozz be talpig!), eltaszította magát a korláttól, és szembe fordult a hídon tántorgó tömeggel. Dühös volt, amikor körülnézve átvágott az autók között, dühös volt, amikor belerúgott az útjába totyogó galambokba, dühös

volt, amikor félretaszította a könyörgőnkolduló hajléktalan kezét, dühös, amikor felszállt a buszra. És elképzeltetleneül jó volt dühösnek lenni. Jó volt rondán nézni az emberekre, jó volt érezni az agyából párologó gőzt, jó volt dübörögni a lépcsőn, és egyszerű volt, telve mé-

...fogalma sem volt róla, hogyan tudná nemhogy tisztelni, elviselni ezt a két idegent, akik azt állítják, hogy a szülei...

reggel, kitepni a diákmunkás kezéből a fehér szórólapot.

Még akkor is borzasztó dühös volt, amikor begyűrte a zsebébe a kis papírdarabot, de érdekes módon akkor már nem, amikor felcsattogott a negyedikre, bement a lakásukba, aztán magára zárta az ajtót. Kora délután volt, csak azért jött haza, mert tudta, hogy a szülei tíz előtt nem érnek haza.

A délután hátralevő részében csak tengett-lengett, ha már otthon volt, kiporszívózott, meglocsolta a növényeket, sőt, még el is mosogatott, aztán, ami ritka szorgalmas természetre vallott, tekintve, hogy szombat volt, a leckét is megírta. Végül csak eltelt a nap, lassan elfüstölgött a pokoli fájdalom is (estére mindig elmúlt), nekiállt zuhanyozni.

A délelőtti szórólap csak akkor akadt újra a kezébe, amikor összehajtotta a ru-

háit, és a nadrág zsebéből kipottyant a papír. Mielőtt kihajította volna a kukába, vetett egy ingerült pillantást a díszes, fekete betűkre. Egyetlen mondat volt, megint csak egyetlen.

Ahogy átfutotta, keze megállt félúton a szemetesláda felé, a papírdarab szerencsétlenül szállingózott a földre, de a térdei előbb koppantak rajta. Szemét újra elfutotta a könny, de ez már mentes volt minden dühtől és feketeségtől, szomorú, megkönnyebbült, mindent elfeledni kész könnycsepp volt.

A felkelő telihold ott találta őt, a szoba közepén térdepelve, édesanyja karjában. Egy ezüstfehér sugár anya és lánya összefolyó könnycseppjein csillogva épp a papírdarabra világított. Suttogó őszi szél dalolta a fülökbe az egyszerű, mondatnyi muzsikát: „Mielőtt megalkottalak anyád méhében, már ismertelek.”

A Házaspárok útja Beregszászon

A beregszászi katolikus templom a belvárosban található. A közelmúltban a templom melletti területet megtisztították a melléképületektől, és rendezték a terepet. Michels Antal plébános atya elgondolása az volt, hogy az így kialakult tágas udvaron készüljön egy keresztút. A Makuk házaspár Beregszászról már többször járt Óbudaváron családnapokon, és ismerték a házaspárok útját. Ezért javasolta Makuk Jancsi a beregszászi egyháztanács tagjaként, hogy a templomudvarban készüljön el az óbudavári házaspárok útjának mása,

hiszen keresztút már van a templomban. Így jött létre adakozásból, társadalmi munkával a templom mellől indulva a kerítés mentén a tizenöt állomás. A plébános atya szeretné, ha ez zárandokhelylyé válna, és tervei között szerepel, hogy ugyanitt sportpálya, játszótér és közös bográcsozásra alkalmas hely is legyen a családok és fiatalok számára. A Házaspárok útjával egyidejűleg elkészült egy új vizesblokk a kapu szomszédságában. Az épület falán magyar és ukrán nyelvű tábla ad eligazítást a templomról és a házaspárok útjáról.

A Házaspárok útjának szentelése 2013. szeptember 14-én, a templom búcsúnapjának előestéjén volt. Az ünnepi szentmisét követően Majnek Antal megyéspüspök áldotta meg az egyes stációkat. A Magyar Schönstatt Családot Schumicky András és Ildikó, valamint Ther Antal és Ágnes képviselte. A szentmise végén a Ther házaspár köszöntötte az egybegyűlteket:

Kedves Püspök Atya, Plébános Atya, kedves testvérek, honfitársaink a Kárpátok lábánál!

A magyar schönstatti családok üdvözlését hozzuk.

Mozgalmunk harminc évvel ezelőtt indult a Balaton-felvidéki Óbudaváron a nemzetközi Schönstatti Apostoli Mozgalomhoz kapcsolódóan. Huszonöt éven át vezette és tanította a családokat Tilmann Beller német schönstatti atya. A tőle tanult családpedagógia lényege, hogy önnevelésünk által teherbíró családokká váljunk, és erős gyermekeket neveljünk. „Barátaim, a házasság munka!” – hallhattuk tőle gyakran. Ebben a munkában nem vagyunk egyedül, velünk van a Szűzanya, akivel szeretetszövetségben élünk. „Semmit nélkülöd, semmit nélkülünk” – olvasható kápolnánk oltárterítőjén. A Vele való munkálkodást életünk legapróbb dolgaiban is gyakorolhatjuk.

A *Házaspárok útjának* gondolata Tilmann Beller atyától származik. Az állomásos és a kísérő füzet az ő tanításának és a családok megélt tapasztalatainak közös gyümölcse. Óbudaváron a Házaspárok útja egy másfél kilométer hosszú sétaút. Másfél óra séta kettesben, melynek során visszatekintünk a sorsunkat meghatározó

eseményekre, kettőnk kapcsolatára. Az út során – mint az életben – vannak könnyebb és nehezebb szakaszok. Az egyes állomások a házasság fontos eseményeit és feladatait, nehézségeit és korszakait jelenítik meg. Az egyes állomásokon a szentírási idézetek és feladatok ösztönzést adnak arra, hogy életünk egyes mérföldköveire visszatekintsünk, elgondoljunk és beszéljessünk egymással. A kísérőfüzet minden állomással kapcsolatban rövid elmélkedést tartalmaz, és segítséget nyújt a családuknak életében fölmerült nehézségek megoldásához és ahhoz, hogy az évek távlatából meglássuk, a Jóisten mivel ajándékozott meg, és hogyan vezetett bennünket.

A magyar Schönstatt-mozgalom alapítója a Gódány házaspár, az ő üzenetüket szeretnénk felolvasni:

„Szeretettel, örömmel, tisztelettel köszöntjük Mindnyájukat Óbudavárról!

A házasságban különösen is nagy társadalmi jelentősége van annak, hogy szeressük egymást a Jóisten akaratának megfelelően, hiszen a család a társadalom forrása, a házasság pedig a család lelke. A házastársak egymáshoz és kettejüknek Istenhez fűződő kapcsolatán múlik a családi élet minősége! Ennek a kapcsolatnak az ápolását hivatott szolgálni a Házaspárok útja. Kívánjuk, hogy minél több házaspár kapcsolata gazdagodjon ezen az úton szeretetének növekedése által!

Egy eseményt is szeretnénk ez alkalomból felidézni: 1962 őszén Kantenich atya – Schönstatt alapítója – az Egyesült Államokban, Milwaukee-ban tartózkodott. Egy huszonhárom éves magyar fiatalembernek kifejezte óhaját, hogy a szeretet-áramlás hassa át Magyarországot, és terjedjen onnan tovább keletre. Azt mondta: 'Az Ön számára is előnyös

lenne, hogyha nem egyedül állna, hanem a társai közül néhányan magával lennének... nem kell, hogy sokan legyenek. Hagyják, hogy a szeretet-áramlat áthassa Önöket, aztán vezessék a szeretet-áramlatot Magyarországra, onnan pedig Oroszországba'.

Kantenich atya most bizonyosan nagyon örül, hogy ebben, keleti irányban egy jelentős lépés történik a beregszászi Házaspárok útjának a felszentelésével.

Itt, Óbudaváron a Schönstatt-szentélyben imádkozunk ennek a szép ünnepnek a résztvevőikért és hozzátartozóikért.”

Az a fiatalember, akiről az előző sorokban szó van, Gódány Róbert volt, aki ötven évvel ezelőtt találkozott a mozgalom alapítójával.

Örömünkre szolgál, hogy az anyaországon kívül, magyar nyelvterületen most itt, Beregszászon is elkészült a Házaspárok útja. Kívánjuk, hogy mindazok, akik végigjárják, kapcsolatukban megújuljanak és házasságukban megerősödjenek.

Isten áldja Önöket!

14. állomás – Mindennek értelme van ... még Beregszászon is!

Egy beregszászi házaspár gondolatai a Házaspárok útjának avatása kapcsán

Nemrég Beregszászon is megvalósult a Házaspárok útja sok-sok ember adományából. Egy új és meglepő dolog született meg ezzel, hisz közadakozásból nem sok minden valósult meg eddig vidékünkön, amit az emberek magukénak vállalhatnak.

Keresztút és más kegyhelyek vidékünkön is található, de ilyen, a házassági kapcsolat erősítésére alkalmas hely csak ez van. Családunk is részt vett a megvalósulásban, főleg úgy, hogy számunkra a Schönstatt mozgalom rendkívül fontos. Először négy éve ismertük meg a Schönstatt mozgalmat, ez a találkozás sokban megváltoztatta családi életünket: rájöttünk, hogy sokat kell tanulnunk, és jó utat találtunk a fejlődésre.

Legutóbbi óbudavári ottlétünkön egyik fiunk úgy fogalmazta meg az érzését, hogy maradjunk itt, „Mert olyan jó nekünk itt lenni!” Azt hiszem, ennél tömörebben én sem tudnám megfogalmazni a családunk és Schönstatt mozgalom közti kapcsolatot. Reményeink szerint a mozgalom ha lassan is, de elindul vidékünkön. Ehhez jó eszköz, hogy megvalósult a Házaspárok útja, melynek egyik állomása a mi családunké, és ez nem más, mint a 14. állomás: „Mindennek értelme van ...”! Meglepő, de gyakran szoktam ezt a szófordulatot használni a mindennapi életben. Sokszor barátaimat kissé idegesíti is ez a szóhasználatom, de számomra volt a legnagyobb

meglepetés, hogy pont ezt az állomást kaptuk – én jelleként tekintek erre az esetre, hisz „Mindennek értelme van.”

Végezetül egy megtörtént esetet szeretnék megosztani, amin érdemes elgondolkodnunk a 2014-es évben:

Kisfiam hat éves. Egyszer az iskolába mentem érte, s láttam, hogy útközben kifelé jövet az osztálytársai, barátai, csúfolódva köszöntek el tőle, mivel nemrég kapott szemüveget... Fiam nyugodtan, mint ha mi sem történt volna, eljött. Engem kissé felháborított az eset, és az autóban négy szemközt megkérdeztem: „Nem hallottad, vagy miért nem válaszoltál vissza, nem védted meg magadat, a csúfolódással szemben?” Kis hallgatás után a fiam csendesesen a következőket válaszolta. „Apa, te is és Isten is azt tanítottátok nekem, hogy a rosszra nem szabad rosszal válaszolni, és hogy csak a jó tudja a rosszat legyőzni, ezért nem szóltam vissza!”

Elgondolkodtam Isten bölcsességén, hogy milyen utakon is igyekszik tanítani bennünket. Hisz „Mindennek értelme van!”

Ezért kívánom minden barátunknak, hogy az Új Esztendőben igyekezzünk a Jóval legyőzni a rosszat, és meghallani Isten üzeneteit, még ha csak egy kis gyermek keresztül is szól hozzánk!

TISZTELET ÉS SZERETET¹

Ma jól megértjük az emberi kapcsolatainkban a tisztelet és szeretet viszonyát, akkor ezt alkalmazhatjuk szüleinkre is.

Minden emberi kapcsolatra áll, hogy „tisztelet nélkül a szeretet kényszerré, a másik birtoklásává, a másik számlájára való önmegvalósítássá válik. Ezért a tisztelet nélkülözhetetlen a szeretet mellett. Két, egymást kiegészítő vonulatról van szó: a szeretet mint odaadás és közelség, a tisztelet mint visszafogottság, tapintat és távolságtartás.” (P. H. King megjegyzése.)

Kentenich atya Albert Schweizer szavait idézi: „Egyáltalában nemde sokkal több titok van az emberek közötti viszonyban, mint amennyit szokásosan elismerünk? Egyikünk sem állíthatja, hogy valóban ismeri a másikat, még ha évek óta naponta együtt is élnek. Még a legbizalmasabb kapcsolatunkban is csak morzsákat vagyunk képesek átadni belső élményeinkből. Képtelenek vagyunk az egészséget átadni, de a másik oldalról ugyanúgy képtelenek vagyunk befogadni is. Félstétben vándorlunk egymással (az életúton), miközben a másik arcvonásait nem tudjuk pontosan felismerni. Csak néha világítja meg egy-egy pillanatra útítársamat villanófényként egy élmény vagy egy közénk dobott szó. Akkor meglátjuk, hogy milyen. Aztán megint, talán hosszú ideig sötétben megyünk egymás mellett, és hasztalanul próbáljuk magunk elé képzelni a másik (lelki) arcvonásait.

Bele kell nyugodnunk a ténybe, hogy titok vagyunk egymás számára. Ismerni egymást nem annyit jelent, hogy mindent tudunk egymásról, hanem hogy szeretjük egymást, bízunk és hiszünk egymásban. Ne erőlködünk azon, hogy a másiktól mindent megtudjunk. Nemcsak testi szemérmesség létezik, hanem lelki is, amire ügyelnünk kell. A léleknek is van egy köpenye, burka, amit nem szabad letépní. Ebben a vonatkozásban csak adni, ajándékozni lehet, ami felérzetheti a másikban a viszonzás vágyát.

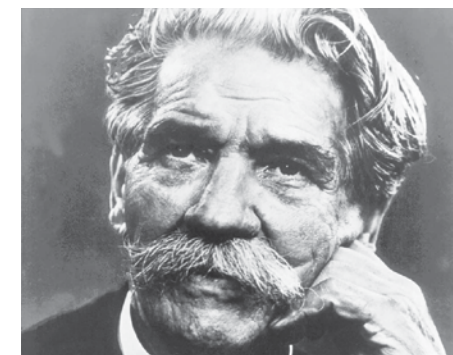
Nem jó, ha olyan igényt támasztok, ha azt szeretném, hogy a másik lelkében mint egy birtokolt könyvben olvashassak; hogy ott is tudni és megérteni akarok, ahol pedig bíznom kellene benne. Mindannyiunknak óvakodnunk kell attól, hogy bizalmukat kétségbe vonva szemrehányást tegyünk szereteteinknek azért, mert nem engedik, hogy bármikor szívük minden sarkába belenézhesünk.

Csaknem az a helyzet, hogy minél közelebből ismerjük egymást, annál titokzatosabbak leszünk egymás számára. Csak az tud a másik ember számára valóban jelentős valakivé válni, aki tisztelettel van a másik lelki alkata iránt. Ezért gondolom, hogy senkinek sem kell magát jobban kiszolgáltatnia, mint amennyi természetes a számára. Nem vagyunk többre képesek, mint tapogatózva megsejteni a másik lelkét, és sejtetni a sajátunkat. Egyetlen dolog

segít, ha arra törekszünk, hogy fény legyen bennünk. A fény kisugárzik az emberből. És akkor a sötétben egymás mellett haladók anélkül is megismerik egymást, hogy megtapogatnák a másik arcát, vagy belenyúlnának a szívébe.”...

„Sokat foglalkoztatott a kérdés, hogy mennyire kell az embernek visszafogottnak lennie az emberekkel való egyéb kapcsolatokban, ill. mennyire szabad közvetlenül odaadni magunkat. A gimnáziumban a félnökség megakadályozta, hogy az emberek iránti érdeklődésem oly mértékben megnyilvánuljon, mint amennyire éreztem azt, és hogy szolgálataimat és segítségemet oly mértékben felajánljam, mint amennyire benső ösztönzést éreztem arra. Egyre inkább felismertem, hogy mennyi jót elmulasztunk, ha szolgálai módon hagyjuk magunkat bezárni a visszafogottságba, amit környezetünk illendő szokásként ránk szab.

Természetes, hogy tapintatosnak kell lennünk egymással szemben és kéretlenül nem szabad a másik dolgába beleártanunk magunkat. Eközben azonban tudatosítani kell magunkban a veszélyt is, mely a hétköznapi életben kötelező visszafogottságban rejlik. Nem szabad az ismeretlenekkel szemben teljes idegenségbe burkolóznunk. Senki sem lehet teljesen és állandóan idegen a számunkra. Mi emberek összetartozunk, jogunk van egymásra. A szívéllyesség joga, hogy áttörje a visszafogottság szabályát. Így lépünk ki mindannyian az idegenségből, hogy egy másik ember számára emberre legyünk. Sajnos túl gyakran elmulasztjuk ezt, mivel a jólneveltség, udvariasság és tapintat uralkodó szempontjai foglyul ejtik közvetlenségünket. Így az-

tán lemondunk arról, hogy megadjuk a másiknak azt, amit szeretnénk, amire ő vágyik. Hidegek vagyunk egymáshoz, mert nem merünk olyan szívéllyesek lenni, amilyenek vagyunk.

Szerencsém volt, hogy fiatal korban találkoztam néhány olyan emberrel, akik az érvényes társadalmi formák megtartása mellett mégis megőrizték közvetlenségüket. Amikor láttam, hogy ezzel mit adnak az embereknek, én is bátorságot kaptam ahhoz, hogy megpróbálkozzam az érzéseimnek megfelelő természetes és szívéllyes viselkedéssel. Amennyire lehetséges, arra törekszem, hogy az udvariassággal egyesítsem a szívéllyességet. Hogy ez mindig helyesen sikerül-e, nem tudom. Nem tudok erre felállítani szabályt, mint ahogy arra sem, hogy a zenében mikor kell teret engedni a hagyományos harmóniáknak, és mikor szabad követni a zene minden szabály felett álló szellemét. De azt megtapasztalhattam, hogy az érvényes szabályok olyan félretételét, melyet valóban a szív diktál, és amely megfontolásból jön, ritkán értékeli elhamarkodott tolokodásnak.”

¹ Részlet Kentenich J. (1944): Marianische Werkzeugsfrömmigkeit.

A családok imája

Október 27-én Ferenc pápa lezárta a Hit évében megrendezett kétnapos családtalálkozót. Homíliájában az évközi 30. vasárnap olvasmányából kiindulva elemezte a keresztény család néhány fontos jellemzőjét.

Az első: az imádkozó család. Az evangéliumi szakasz (Lk 18,9–14) bemutatja az imádkozás két módját: a farizeus hamis és a vámos hiteles imáját. A pápa feltette a kérdést: Kedves családok, imádkoztok néha együtt? Tudom, hogy néhányan igen. De sokan kérdezik tőlem. Hogy kell csinálni? Az ima személyes dolog, és a családban soha nincs egy nyugodt, megfelelő pillanat. Ez igaz, de ez is alázat kérdése, hogy elismerjük: szükségünk van Istenre, mint a vámosnak. Minden családnak szüksége van Istenre, segítségére, erejére, áldására, irgalmára, megbocsátására. Ahhoz,

ni a Miatyánkot az asztalnál nem egy rendkívüli dolog, egyszerű és sok erőt ad! A férj imádkozzon a feleségéért, a feleség a férjért, mindketten a gyerekekért, a gyermekek szüleikért, nagyszüleikért. Ezt jelenti, hogy imádkozunk a családban, az ima teszi erőssé a családot.

A második olvasmány arra utal, hogy a család megőrzi a hitet (2Tim 4,6–8; 16–18). Pál apostol, élete alkonyán alapvető mérleget készít és kijelenti: „a hitet megtartottam”. Hogyan őrizte meg? Nem páncélszekrényben! Nem rejtette föld alá, mint a kissé lusta szolga. Szent Pál harchoz, futóversenyhez hasonlítja az életét. Megőrizte a hitet, mert nem csak megvédte, hanem hirdette, sugározta, messzire elvitte. Határozottan szembeszállt azokkal, akik Palesztina határain belül akarták megőrizni, „bebalzsamozni” Krisztus üzenetét. Ezért bátor döntéseket hozott, ellenséges területekre utazott, hagyta, hogy távoli, különféle kultúrák provokálják, őszintén beszélt, félelem nélkül.

Ferenc pápa ismét személyes kérdéseket tett fel: Hogyan őrizzük meg a családban a hitet? Mint magántulajdont, mint egy bankszámlát, vagy megnyitunk mások felé? A keresztény családok misszionáriusok a mindennapi életben, a hit sója és kovásza jelen van minden cselekedetükben.

A pápa ezután a válaszos zsoltár (33/34,3) szavaira utalt: „Lelkem dicsekedjék az Úrban, hadd hallják meg a szegények és örüljenek”. Miért van okunk

az öröme? Azért, mert az Úr közel van, meghallgatja az alázatosak kiáltását, és megszabadítja őket a gonosztól. Mindenki vigye ezt szívében haza magával, mint egy házi feladatot, és válaszoljon a kérdésre: Hogyan is áll az öröm kérdése nálunk, a mi családbunkban? Jól tudjátok, hogy az igazi öröm, amit a családban megízlelünk, az nem felszínes, nem a dolgoktól, a kedvező körülményektől függ. Az igazi öröm a személyek közötti mély összhangból fakad, amelyet mindnyájan éreznek szívükben. Ennek a mély öröme az alapja Isten jelenléte a családban, befogadó, irgalmas, minden-

kit tiszteletben tartó szeretete. És főleg: türelmes szeretet ez. A türelem isteni erény, és a családban megtanuljuk, hogy ezzel a türelmes szeretettel legyünk egymás iránt. Csak Isten tudja összhangba hozni a különbözőségeket. Az a család, amely megéli a hit fényét, azt természetes módon átadja környezetének – a föld sója, a világ világossága, kovász az egész társadalom számára. Éljetek mindig hittel és egyszerűen, mint a Názáreti Szentcsalád. Az Úr öröme és békéje legyen veletek mindenkor!

(A szöveg a Vatikáni Rádió honlapjáról származik)

Mit keresnek az emberek karácsonykor?

Együtt töltött időt. Ezt gyerekeink is keresik: jó nekik, ha pl. együtt társasjátékozunk, olvasunk, sokat akarnak velünk együtt lenni.

Keresünk egy olyan érzést, ami abból fakad, ha sikerült örömet szereznünk valakinek. Ez a vágyódás, törekvés a Szentlélektől származik. Ezt a törekvésünket Isten meg akarja ajándékozni a beteljesedéssel.

A karácsony körüli időkben az emberek belső béke után vágyódnak. Mit szeretne nekik Isten ajándékozni? Isten nem egyenletesen ajándékozik, nem úgy, mint egy öntözőkanna, vagy egy folyó, amelyben mindig ugyanúgy folyik a víz. Vannak kegyelmi időszakok, amikor valami nagyra számíthatunk. Olyan

ajándékokat kapunk, amiket különben nem. És ehhez hasonlóan olyan helyek is vannak, ahol Istennel találkozhatunk. Vannak személyek is, akik által Isten különösen szívesen közli magát. Ha házastársam van, a jó Isten különösen szívesen beszél hozzám a házastársam által. Ha van gyermekem, akkor mondhatjuk azt, hogy Isten különösen szívesen beszél hozzám ez által a gyermek által.

Gondolkozzunk tovább, és tekintsünk a szent időkre. Azt kívánjuk magunknak, hogy meg tudjuk oldani a problémákat. Hogy ki tudjunk szakadni a hétköznapiokból. Hogy közelebb tudjunk kerülni a jó Istenhez. Látják, ezt meg lehet tanulni. Mindennap egy kis karácsonyt ünnepelünk. Mindent otthagytunk, ahol

hogyan a családban együtt imádkozunk, egyszerűsége van szükség. Elimádkoz-

van, keressük egymást, és megtaláljuk a jó Istent. Keressük a csendet. A jó Isten nagyon csendes. A csendben találkozunk velünk. Kíséreljék meg egyszer, például most. Keresem magamban a csendet. Csak azt kell mondanom: „Itt élsz bennem.” Közben hallgathatom az előadást. Azt mondom: „Te nálam vagy, Istenem.” Bensőleg egészen megnyugszom. A társamhoz is odafordulhatok, és azt mondhatom: „Kipihenem magam nálad.” Ez egy kis karácsony.

Karácsonykor az egymással töltött időt keressük. Képzelnék el maguknak egy olyan családmozgalmat, amelyben a családok megtanulták, hogy napközben egy kicsit kipihenik magukat egymásnál.

Idő egymásnál. Akkor a karácsonnyal kapcsolatban létrejön, hozzákapcsolódik egy bizonyos melegség. Ehhez már nem kell mit mondani. Az otthon meleg. Ez nagyon szép gondolat. Most a nőkhöz szólok, azokhoz is, akik munkahelyen dolgoznak. Ma, amikor reggelizni mentem, az asztal meg volt terítve. Minden ott volt, de volt egy kis káosz. Aztán jött a Rita. Beszélgettünk. Idenyúlt, valamit félretett, valamit odatett, közben beszélgettünk. Három perc múlva igazán szép volt az asztal. Mi, férfiak, ezt nem tudjuk, ezt csak egy nő tudja. Szakítsanak időt arra, hogy az otthonukat szépen alakítsák. Karácsonykor családtagokkal kapcsolatba lépünk, azokkal is, akikkel különben nem találkozunk. Ez érdekes, felhívjuk egymást telefonon, írunk egymásnak, kis ajándékot kül-

dünk egymásnak, és történik valami. Nagyon fontossá válhat egy egész ritka kapcsolat. Elidőzünk egymásnál.

Látják, a karácsony olyan, mintha a normális időből kivágnánk egy darabot, és elidőzünk egymásnál. Természetesen ez mindennap lehetséges egy kicsit. Azt szeretném, hogy itt egy bizonyos stílust fejlesszenek ki. Dolgozzunk azon, hogy semmit se dolgozzunk. Ez munka, nagy feladat. Kérem, barátnőm, most semmit se csináljunk.

Ez nem megy csak úgy magától, ezt többször, újra és újra próbálnunk, gyakorolnunk kell.

Azt is mondták, hogy karácsonykor a gyermekkorra emlékszünk vissza. Schönstattban ezt utóízlelésnek nevezzük. Leülünk és emlékezünk. Ennek először is van egy természetes lélektani oldala. Egy ilyen beszélgetés: „Tudod, még akkor...” ...s akkor visszaemlékezünk. Fölzárkózik az idő, és gazdagabbak leszünk.

Visszanézünk és emlékezünk. A múlt egész gazdagsága belép a jelenbe. A mai emberek a pillanatban élnek. Egész rövid időben, a mostani pillanatban. Ami régebben volt, azt elfelejtették. Ami ezután jön, az olyan, mint a felhők, attól viszont félnek. A mi életformánkhoz hozzátartozik, hogy visszanézünk. Felidézzük a pillanatot, és emlékezünk arra, ami korábban volt. Gyakran meghatározott szerkezetben, ha például azt mondjuk, hogy hó és szánkózás, akkor előjönnek a havas emlékek. Most egy lovas szánózásra emlékszem gyermekkoromból.

Mondjuk azt a társunknak: „Gyere, karácsonyt ünnepelünk, kívánhatsz magadnak valamit.”

Arra emlékezünk, ami szép volt, ...s arra, ami nem volt szép. Ezt engedjük előjönni, és azt mondjuk: ezáltal erősebb lettem. Ezt lehet. Lehetséges, hogy most dolgozunk fel olyan élményeket, melyek harminc éve történtek. Öröm jön létre, ami akkor nem is volt. Vagy volt egy rossz élményem. Azt mondom: „Ezáltal növekedtem. Ez ma is kihívás számomra. Ez által az élmény által ma is az irgalmas Atyával találkozom. Ma is emlékezem ezekre a nehézségekre, melyek edzettek engem.” Vagy azt mondom: „Ma ezt másképp csinálom.” Ez érdekes, de megy. Megváltoztathatjuk a saját múltunkat, ha felfedezzük a megtörtént események értelmét. Még az egész emberiség is megteheti ezt. Ezt tették az egyházatyák. Krisztusra tekintettek, és azt mondták: „Milyen boldogító bűn is volt Ádám bűne!” Természetesen ez nem mindig egyszerű. Kemény munka. A múltunk sötét dolgait hosszasan kell szemlélnünk, és átküzdeni magunkat azon, amíg át nem világít rajta Isten irgalmassága.

Karácsonykor a kívánságok beteljesülnek. Ezért vagyunk mi emberek, hogy kívánságaink legyenek. Az embernek kívánságai vannak, mert mi, emberek, egy jövőre irányulunk. Szép dolog, ha a jövőtől, a társunktól, a jó Istentől elvárunk valamit.

Öröm az együttlét. Békesség, nyugalom. Béke van bennem, ha igent tudok mondani arra, ami van. Például ha elmegyünk síelni. Szükségünk van egy útra, tudnunk kell, hogyan tudunk regenerálódni, felüdülni. Vagy például engem szeretnek úgy, ahogy itt vagyok. Elfogadnak olyanok, amilyen vagyok. Gyakrabban

kell kimondaniuk a feleségüknek, hogy szeretik őt. A nőknek szükségük van erre. A férfiaknak szintén szükségük van elismerésre és a szeretet jeleire. Némely férfi basa. Ez nagyon rossz tud lenni. Némely feleség játszik ezzel. Elrontja a férj jellemét, ha mindig kiszolgálják. Egy feleségnek követelnie kell valamit a férjétől. Egy férfinak pedig érdeklődnie kell a felesége kívánságai után. Akkor a feleségnek mondania kell valamit. A feleség szépsége kerülhet annyi pénzbe, mint a férj autója. De mi, férfiak, nagylelkűek vagyunk. Ezért kérdezzük meg ma is a feleségünktől: „Mit kívánsz?” Akkor karácsony lesz. Kívánnak valamit a férfiak, és kívánnak valamit a feleségnek is.

Kedves Férfiak! Mutassák ki ma jobban az érzéseiket, mint máskor! Fejezzük ki a szeretetünket! Ez számunkra, férfiak számára is fontos. De azok közé a problémák közé tartozik, melyeket nem könnyű megoldani. Szabad az érzéseinket, a szeretetünket kimutatni! Ha az az érzésünk, hogy ebben a vonatkozásban túl keveset

Horváth Joli

élünk át, akkor a jó Isten ezáltal arra emlékeztet minket, hogy tulajdonképpen Ő az, aki a vágyódásainkat beteljesíti.

Most még szeretnék rámutatni valamire. Nem minden időszakban ugyanaz a kommunikáció módja. Szükségünk van valami olyan rendszerre, amiben tudtára adjuk egymásnak, milyen a hangulatunk. Előfordulhat, hogy a lelkem olyan állapotban van, hogy nem vagyok képes mélyebb kommunikációra. Ebben a helyzetben jön a társam, és mélyebb kapcsolatot keres velem, de elkerüljük egymást. Például munka közben vagyok, vagy személyes aggodalmam van, a társam pedig ilyen beszélgetést kezdene el: „Örülök, hogy vagy nekem.” Én pedig legszívesebben azt válaszolnám: „Boldog lennék, ha megtalálnám a gyermekem elveszett cipőjét.” Gyakran nem esik egybe kettőnk hangulata. Valami útra van szükségünk, hogyan tudjuk ezt egymással megértetni. „Mondhatom, hogy szeretlek?” „Kérlek, most ne.” Vagy azt mondja a társam: „Most mondhatod.” Mire a másik: „Most nem tudom.” Kicsit értekezünk egymással.

Segítség lehet, ha ilyenkor kilépünk abból, amit éppen csinálunk. Azt mondjuk: „Van néhány perced?” Lehet ez a jel. Azt mondja a másik: „Természetesen, de jobb lenne tíz perc múlva. Akkor kész vagyok.” Egemással értekezünk afelől, hogy tudunk-e egymással kapcsolatba lépni.

A bencéseknél ez egyszerű, minden háromóránként van. Akkor összejönnek és imádkoznak. Mindegy, hogy milyen a hangulat, mindegy, ki mit csinál. Ez nagy segítség.

Ha azt mondjuk, hogy újra meg újra keressük egymással a kapcsolatot, a sze-

retet kis ünnepét ünnepeljük, akkor értekezünk kell egymással. „Van néhány perced?” „Jobb lenne kicsit később.” De akkor tegyük is meg. Akkor is, ha nem olyan jó a hangulatunk. Akkor is szeretünk valakit, ha rossz a hangulatunk. „Rosszkedvű vagyok, de szeretlek.” „A keresztem vagy, de szeretlek.” Ezt lehet. Idővel növekszik az a képesség, hogy lehetetlen helyzetben is szeretetet tudjunk ajándékozni. Mondják meg a társuknak, hogy kívánjon valamit. A nők is kívánjanak. Ne csak mindig kiszolgálják ezeket a férfiakat! Kölcsönös legyen a kívánság. Mondjuk azt a társunknak: „Gyere, karácsonyt ünnepelünk, kívánhatsz magadnak valamit.” Ezt minden héten megtehetjük. Vannak asszonyok is, akik otthon olyanok, mint a zsarnokok. Akkor a férfi nem mer kívánni semmit. Barátaim, amikor megházasodtunk, megígértük, hogy egészen odaajándékozunk magunkat egymásnak. Egy férfi, akit régóta ismertem és kísértem, feleségül vett valakit. A házasságot öt év elteltével még nem kezdték el. Ez a nő egy neveletlen gyermek volt. Nekünk ez világos, hogy a testi találkozás általában a férfiaknak többet jelent, mint a nőknek. A nő ilyesmit kihasználhat, hogy a hatalmát gyakorolja. Ezért a feleség legyen előzékeny a férjével szemben. Másrészt a férfi viselkedjen lovagiasan a feleségével. Ha a házastársi együttlétre vonatkozóan meg tudjuk mondani egymásnak a kívánságainkat, másrészt pedig bennünk él az a kívánság, hogy örömet okozzunk a társunknak, akkor a házasságunk éretté vált. Egyrészt mindketten elmondjuk egymásnak a kívánságainkat, másrészt mindketten szeretnénk a társunknak örömet szerezni.

Az elmúlt években többször olvashattunk az Oázis hasábjain egy édesanyjának a rákkal való hősies küzdelméről. Többször együtt örülhettünk állapotja javulásának. Sajnos azonban most nyáron meghalt Joli, akiről eddig név nélkül írtunk, egy schönstatti asszony a keszthelyi régióból. A rá való emlékezéshez a temetésen elhangzott beszédekből válogattunk:

Drága Joli!

Két évtizede ismerjük egymást, családjainkat sok szálon szoros barátság és komaság fűzte össze. Napi kapcsolatban voltunk, mindig számíthattunk – és számítottunk – egymásra. Közös schönstatti családcsoportunkban is havonta találkoztunk, alaposan megismertük és megszerettük egymást minden erényünkkel és hibánkkal együtt. Ezért is mertem vállalni a feladatot, hogy szűkebb és tágabb baráti köröd nevében elbúcsúzzak tőled. Persze alkalmatlan vagyok én is erre, hiszen annyi barátod volt a nagycsaládos egyesülettől az iskoláig, a templomtól a szülőtársakig, a tanítványoktól a szomszédságig. De nem is csoda ez, mert fáradhatatlanul munkálkodtál, látszólag kifogyhatatlan energiáddal rengeteg emberen segítettél, akár a matematika rejtelmait megértetni, akár néhány jó szóval a problémákat megoldani, akár hihet-

lenül jó kapcsolatteremtő készségeddel eljuttatni ismerőseidet a megfelelő orvoshoz, tanárhoz, ügyintézőhöz.

Nagyon megrázott mindannyiunkat, amikor először hallottuk, hogy rákot találtak Nálad. Nehezen lehetett elképzelni, hogy valakit, akiben ennyi életerő van, le tudna gyúrni egy betegség. Aztán kaptad a kezeléseket, műtéten estél át, de átmeneti legyengülés után mindig újra felálltál. Rácáfoltál orvosaid pesszimizmusára. Ebben saját élni akarásod mellett rengeteg barátod

imája, szeretete, segítsége támogatott. Amikor találkoztál a professzor úrral, a te életerőd, a mi imáink és az ő kezelése újjáélesztett. Csodálatos módon húzódtak vissza a tumorok benned. Nemcsak belülről, kívülről is újra kivirultál. Évek teltek el ebben a küzdelemben, és hittük, hogy te győzol. Sok betegársadon segítettél, a Te közvetítéssel sokan eljutottak a teljes gyógyulásra. Sajnos az idei évben az alattomos betegség hirtelen újra előretört. Rossz eredményeid sem csüggesztettek el, még augusztusban teljes családdal és velünk részt vettél egy pár napos kiránduláson az ausztriai Alpokba, és meglátogattad a mariazeelli kegytemplomot. Én el nem tudtam képzelni, hogy utoljára kirándulunk, annyi erőt láttam benned. Aztán eljött a nyár vége, és rohamosan romlott az állapotod. Te sem hitted, hogy ilyen közel vagy a nagy úthoz. Az utolsó időben is gondoskodni akartál családdról, értük éltél. Hiszen azt akartad, hogy megtalálják helyüket a világban, boldogok legyenek, ezért segítetted, tanítottad, ösztökölted őket mindig többre és többre. Tettrekészséged akkor sem hagyott el, amikor Attila munkahelyének, vagy balesete után testi épségének megmentéséért vetted be magad sikerrel.

Most elértünk földi életed végpontjához. Innentől már a mennyországból fogod segíteni családot, eddig a két keziddel, ezután imáiddal. Nekünk is itt maradsz a családjáért oroszlánként harcoló anya példájának, akit el nem felejtünk, és szívünkben mindig velünk maradsz.

Ima Horváth Jolánért

Urunk, Jézus, a búcsúzás szomorúságával állunk előtted, hogy imádkozzunk Jolán testvérünkért, aki most a Te kezébe helyezte életét. Mert ránk bízod ezt a mi legnagyobb kincsünket, az életet. De tudod, Uram, hogy véges a mi erőnk, és elfogy, ha te nem segítesz. Most jött el az idő, hogy Te emeld föl Jolán testvérünket, hogy Te vidd végbe mindazt, amit ő földi életében elkezdett.

Sok erőt, nagy kitartást adtál neki, amit ő bőkezűen megosztott mindenkiel. Életet hozott erre a világra, de nem csak ebben folytatta teremtő művedet, Urunk. Reményt és lendületet sugárzott, bármerre járt is. Erdélyben, a családban, tanítványai felé, akik még Pannonhalmán is, egy-egy korrepetálás után békésebbnek, jobbnak látták a világot. Ez a te erőd töltötte el őt a betegségben is. Hányszor volt az, hogy ő vigasztalt, hogy ő mondta: atya, ez egy jel, ennek így kell most lennie, mert a Jóisten mutatni akar valamit.

Urunk, Istenünk, Jolán nővérünk végig azt kereste, mit is akarsz neki mutatni. Kereste a jeleket. A körülvevő természetben, a ránk, magyarokra kiosztott nem könnyű történelemben, keresett Téged, a Te üzenetedet a családban, az emberi folyamatokban. Abban, ahogy gyermekei felnőnek. És annyira akarta segíteni ezeket az emberi folyamatokat! Néha aggódással, de végül nagy-nagy büszkeséggel és hálával. Mert ha valaki Téged keres, Urunk, itt a földön, az Rád talál lassanként mindenben. Az örömben éppúgy, mint a kudarcban, a

munkában éppúgy, mint a betegségben. Életben és halálban egyaránt.

Emeld hát fel őt, Urunk, Istenünk. Mutasd meg neki azt, amit ő annyiszor meglátott bennünk, akiket szeretett: Mutasd meg neki a Te arcodat! Bennünket pedig tölts el azzal a hittel, hogy otthon van ő. Otthon, amint eddig várta,

hogy akik az erdőt járják, hazatérjenek, úgy – bár az erdő most egy kicsit sötétebb lett – mi mindannyian tudjuk meg, hogy várnak bennünket. Otthon, ami a Te háza, Urunk. Amen.

Zajkás Péter

Kedves testvéreim!

Sokan tették fel mostanában azt a kérdést, hogy hogy vagyok.

Én ezekben a helyzetekben hosszas gondolkodásba estem, hogy hát hogy is lennék, de nem tudtam rájönni, mi az, amit igazán elmondhatnék a sok érzés és gondolat közül.

A mai napra úgy érzem, megtaláltam a választ, ...hogy én büszkeséget érzek magamban, amit szívesen megosztok másokkal!

Háromnegyed négy előtt, azaz édesapám halála előtt, még toloszékben „mozgott” apám, és lassan már nem volt eszméleténél. Édesanyám mondta neki, hogy az ágyba kéne feküdnie. Ekkor az eszméletéhez tért, és észrevette, hogy nem csak édesanyám van ott, hanem az egész család! Elerőtlenedett testével nem bírta már magát tartani, de ő mégis megértette, amit drága felesége javasolt, és mi ketten, apám és én még utoljára dolgoztunk együtt valamin, ami ebben az esetben nem egy bicikli vagy egy rossz ajtó volt, hanem az Ő testének nyugalomba helyezése. Ő elszámolt háromig,

Az alábbi sorokkal közösségünk, szerkesztőségünk egyik tagjára szeretnénk emlékezni, akit október 2-án hívott haza a Teremtő.

Péter üzenete, melyet már igen gyenge állapotában mondott tollba, 30-án este.

„Barátaim, búcsúzom Tőletek.
Szeretlek Benneteket!
Ti is szeressétek egymást!”

Péter fiának, Boldizsárnak a szavai a gyászmisén:

és én azt hittem, én fogom a munka két-harmadát végezni, de tévedtem, ugyanis én csak az egyensúlyára kellet, hogy figyeljek, a többit saját erejéből tette!...

Később, mikor már ő se beszélt, csak édesanyám halk és nyugtató dudorászatgatása hallatszott, akkor a csöndet megtörve apám azt mondta: fel akarok ülni. Már álltunk fel testvéreimmel éppen, hogy ismét felsegítsük a szokásos módon, de elkéstünk, ugyanis ő egy lendületet véve mindenféle fizikai segítség nélkül felült az ágy szélére, én pedig értetlenül néztem, hogy volt erre ereje...

Halála előtt ezzel a két cselekedetével és egyéb kisebb gondolatokkal, szavakkal, cselekedetekkel járt és jár előttem édesapám.

A gyászmisén elhangzott schönstatti búcsúztató beszéd:

Zajkás Péter „búcsúztatása”

(2013. okt. 18.)

Kedves Péterért imádkozó, rá emlékező és őt szerető egybegyűltek!

A Schönstatti közösség nevében szeretnék Péterre: életére és halálára emlékezni.

Hitünk szerint Péter már részese az örök boldogságnak. Színről színre látja az Atyát, aki iránt igazi gyermeki bizalommal volt a legnehezebb, legfájdalmasabb helyzetben is. Péter nem szorul rá a mi dicsértő szavainkra, hiszen övé már a Teljesség, aki után vágyakozott. Pétert méltató szavaink saját magunknak szólnak, nekünk segítenek, hogy megfogalmazzuk, mit kaptunk az ő személyén és szenvedésén keresztül az Istentől.

Hálát adunk csendes, önironikus megnyilatkozásaiért, ahogy magáról és állapotáról beszélt. Hálát adunk a hűségért, ahogy a nagy fizikai nehézségek közepette is jelen volt a közösségünkben az utolsó pillanatig.

Hálát adunk remek stílusú, értékes témájú írásaiért, amelyekkel bennünket is az Isten felé akart emelni. Írásaiban és az életben is egyfajta kedves humorral beszélt a legfájdalmasabb, legkomolyabb dolgokról is, próbálta a maga számára és az olvasói, hallgatói számára is elviselhetőbbé tenni a szenvedést, higgadtan gondolkodva szemlélni a nagy kérdéseket.

Hálát adunk, hogy tanúi lehettünk, ahogy Péter a szenvedés értelmét és célját kutatta. Megmutatkozott ebben teológiai, biblikus tájékozottsága, alázata és végül az a nagy bizalom, amivel ki tudta mondani: „Ha Isten kezéből teljes természetességgel el tudtam fogadni a rengeteg jót, akkor a keresztet is elfogadom.” Szavainak hitelességéről meggyőződhetett mindenki, aki beszélt vele, vagy találkozhatott vele az utolsó hónapjaiban.

Hálát adunk, mert benne példát láthattunk az alázatos szolgáló szeretetre. Istent szolgálta az értelmi- és mozgássérültekben, a „Hit és Fény” közösségben, a hittanos tanítványaiban, a Mária Musical fiatal szereplőinek és közönségének körében, és írásaival is, ám elsősorban szerető férjként és édesapaként.

A schönstatti közösség számára október 18-a – *a mai nap* – különleges nap: a szövetség napja. Alapítónk, Kentenich atya 1914. október 18-án kötött szeretet- szövetséget a Szűzanyával. Felajánlotta

neki életét, munkáját, és azt kérte cserébe, hogy őt és a rábízottakat vezesse Szent Fiához. A schönstatti lelkeséghez tartozók minden hónap 18-án, de különösen október 18-án erre az aktusra emlékeznek, és ebbe a szövetségbe maguk is bekapcsolódnak. Péter nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy a legnagyobb műtétje április 18-ra esett, mert Ő is szeretet- szövetséget kötött a Szűzanyával. Életét Rozival együtt Mária kezébe adta. A mai nap dátuma számunkra ezt is kifejezi: Péter célba ért. A Szűzanya jó édesanyaként állt mellette életében és halála óráján.

Az óbudavári schönstatti kápolna oldalán ez a felirat áll: SERVUS MARIAE NUNQUAM PERIBIT. Egyik emlékezetes beszélgetésünk során Péter fordította le nekünk: Mária szolgálja sosem vesz el.

Mélyen gondolkodó ember volt. Nem beszélt sokat, azt is inkább halkán. Érezni lehetett, hogy sokat töprengett, elmélkedett. A hétköznapi események mögött meglátta az isteni szándékot. Érzékenyen fogta Isten üzenetét, észrevette a jeleket. Jó érzéke volt ahhoz, hogy finoman megfogalmazza érzéseit.

Péter mihaszna szolgának érezte magát, aki csak a kötelességét teljesíti. A Szűzanya hűséges, hűségesebb, mint mi. Komolyan veszi a kéréseinket. Kísérte Pétert, derék szolgáját, egészen addig, amíg személyesen találkozhatott Jézussal a kereszt árnyékában, majd a feltámadás fényességében. Segítette őt, hogy mindent megkapjon, ami az üdvösségéhez szükséges. Hisszük, hogy most a Mennyeországon is együtt imádkoznak velünk és értünk.

Török Péter és Orsolya

Péter feleségének, Rozinak a levele a temetés után:

Kedves jó Barátaim!

A szívem hálával van tele! Csodálatos, „felemelő” volt a szentmise! Ez az egy bibliai idézet jár a fejemben: a híveknek egy volt a szíve, lelke. (Nem pontos talán az idézet.)

Szép volt a sokfelől érkezett hívó sereg közös éneklése, imája, mintha egy összekötött közösség lenne.

A mély csendek ereje nagyon magával ragadott. Csodálatos volt, hogy milyen sokan vették magukhoz az Oltáriszentséget!

Hálát adok a Jóistennek, hogy ilyen erővel működik, és hálát adok Neki, Értetek!

Csodálatos a közösségben rejlő erő!

Többen érdeklődnek nálam, hogy nem vette-e föl valaki Henrik atya prédikációját. Esetleg tudtok ilyenről?

Sok szeretettel és imával maradok Veletek: Rozi – Péter nevében is és a gyerekek

Már tudsz szaladni, Édesanyám!

Az anyák napi műsort hetedikes koromban teljes egészében én állítottam össze: válogattam a verseket, novellákat. Dsida Jenő: Hálaadás c. versét magamnak osztottam ki.

*Köszönöm, Istenem az édesanyámat!
Amíg ő véd engem, nem ér semmi bánat.
Körülvesz virrasztó áldó szeretettel,
Értem éjjel-nappal dolgozni nem restell.
Áldott teste, lelke csak érettem fárad,
Köszönöm, Istenem az édesanyámat!
Köszönöm a lelkét, melyből reggel, este
imádság száll Hozzád, gyermekéért esdve.
Köszönöm a szívét, mely csak értem dobban
itt e földön senki sem szerethet jobban! –
Köszönöm a szemét, melyből jóság árad,
Istenem, köszönöm az édesanyámat!*

Nagyon szerettem volna, ha a gyönyörű sorok a mi kapcsolatunkról szólnak, de sajnos nagy volt a szakadék a vágy és a valóság között. Nagyon szomorúan szavaltam azért is, mert anyukám nem ült a teremben, nem látta a műsort, amin olyan sokat dolgoztam, amivel meg akartam mutatni, milyen fontos nekem az elismerése, a szeretete, a figyelme... – ő az előadás közben a folyosón beszélgetett egy ismerőssel, akivel véletlenül összefutott.

Sok ehhez hasonló fájdalmas momentum határozta meg nemcsak a vele való kapcsolatomat, hanem a házasesetüket is, ami sokszor jutott mély válságba. Viszont nem lennék igazságos, ha nem gondolnék a szép, felemelő, vidám pillanatokra, eseményekre: színes egyéniségre, a valóságot kiszínező, viccesen

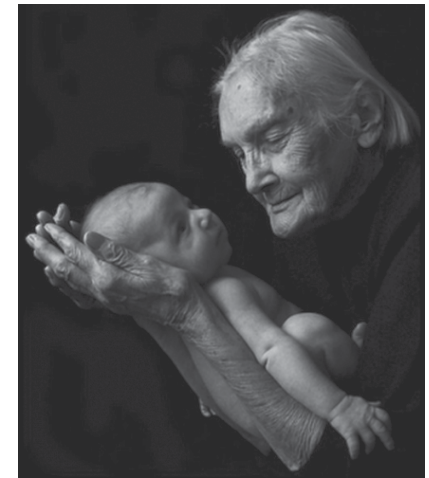
előadott történeteire, a nagykorúvá válásomkor kapott külföldi útra, amit ő intézett nekem, és az életkezdésünkkor adott jelentős anyagi segítségre, amit dörzsölt üzletasszonyként elsősorban ő teremtett elő.

Mélyen belém vésődött, erős és útmutatást adott egy történet vele kapcsolatban, róla: nem sokkal a rendszerváltozás előtt egyetemi csoporttársaimmal Londonba utaztunk, egy félévet terveztünk. Két hétre elegendő zsebpénzt vittem magammal, amit szüleimtől kaptam kölcsön, a repülőjegy árát én kerestem meg nyári munkával. Hazafelé 'open ticket'-em volt, ami azt jelenti, az árát még otthon kifizettem, és szinte bármilyen időpontban hazarepülhetek vele. Erre azért volt szükség, mert a teljes bizonytalanba mentünk, sem szállásunk, sem munkánk, sem kapcsolataink nem voltak, nyelviskolára nem volt pénzünk, teljesen egyedül kellett boldogulnunk húszévesen. Az első hónap pizszok nehéz volt: igazi angolt alig láttunk, szinte csak bevándorlókat, így az a cél, hogy angolszakosként a nyelvet magasabb szinten begyakoroljuk, nehezen látszott megvalósíthatónak. A londoniak kiejtése a kutyaugatáshoz volt hasonló számomra, a korábban itthon hallott szép, irodalmi angol után kiábrándító volt. Álláshirdetésre csak utcai telefonfülkéből tudtunk bejelentkezni, az autók és járókelők zajaiban kellett kiszűrni a HR-es információiból a lényegét, és elérni, hogy behívjanak meghallgatásra.

Persze csak feketemunka jöhetett akkor szóba, és csak olyan területeken, mint pl. szállodai takarítás, gyorséttermi munka, raktárban pakolás. Sok kemény és megáldozó helyzetben volt részünk, amit most túl hosszú lenne ecsetelni. Kanalaztuk a nagybetűs, kőkemény ÉLET-et. Egy hónap elteltével sírva mondtam anyunak, hogy nem bírom tovább. Dólt belőlem az elkeseredés, a csalódottság, végül oda lyukadtam ki, hogy hazamennék. Titkon azt reméltem, anyukám reakciója az lesz: *Gyere haza egyetlen, drága kislányom, valóban méltatlan helyzetben vagy, sok veszéllyel élsz együtt, jobb lesz neked itthon.* De nem, ő egészen mást mondott: *„Sírva, nyúszítva, vesztesen ne gyere haza! Küzdj még, próbálkozz még! Egy hónap nem sok idő, az eleje a legnehezebb, túl fogsz lendülni rajta! Ha most jössz haza, mindig kudarcként fog nyomasztani ez az út. Jöjj haza győztesen!”* Először nagyon keménynek tűntek a szavai, de az élet őt igazolta, felnőtté válásom meghatározó mérföldköve lett ez az út, és hálás vagyok, hogy bátorságot kaptam tőle, és nem futamodtam meg.

A nagymama-lét őt is válaszút elé állította. Száz kilométerre laknak tőlünk. Nagyon ritkán vállalta az unokákat, ismerte határait, de évente egyszer-kétszer mindent beleadott: szeretetet, figyelmeséget, gondoskodást. Figyelt arra, hogy bár sok mindenről másként gondolkodott, mint mi, a gyerekekkel alapvetően a mi elveink szerint bánt, persze nagyszülői kényeztetéssel megspékelve. Bár nem volt hívó, minden este imádkozott velük.

Eleinte könyörögtem, leveleket írtam, hogy jöjjenek többet, legyünk gyakrabban együtt, nagy szükség lenne rájuk a

négy gyerek mellett, de semmi nem változott. Egy idő után beletörődtem, de mélyen fájt, hogy nem számíthattunk rá. Egyszer gyóntatóatyám ezt mondta: „Ha valakinek csak egy lába van, természetesen fogadjuk el, hogy lassan tud járni. Ha édesanyádra gondolsz, jusson eszedbe az, hogy ő valami miatt nem tud úgy »szaladni«, mint mások. Nem a te feladatod, hogy emiatt ítélezz felette, mennyire hibás ő ebben. Akkor tud jobban haladni előre, ha a szereteteddel, elfogadásoddal gyógyítod. Ne szomorodj, ha úgy érzed, a földön nincs mélyen gondoskodó édesanyád, Égi Édesanyád annál inkább gondoskodik rólad, bőségesen kipótolja a hiányzó szeretetet.” Ezek a gondolatok valóban segítettek, és igazságukat mélyen megéltem.

Erre törekedtünk. A ritka együttléteket jó hangulatban töltöttük együtt. A szentestéket éveken át velünk ünnepelték – korábban, mikor kettesben voltak, előfordult, hogy fát sem állítottak. Ez volt általában az évben az egyetlen alkalom, hogy nálunk aludtak. Kihagy-

A zene mint hivatás

hatatlan program volt az ünneplés után a közös activityzés, mikor sokszor majd' megszakadtunk a nevetéstől, olyan jól éreztük magunkat.

Múlt karácsonykor még nem tudtuk, hogy tüdődaganata van, több áttéttel. Korábban gyakran mondta, ha gyógyíthatatlan beteg lesz, nem akar senki terhére lenni, ezért számítsak rá, hogy öngyilkos lesz. Félttem ettől. Egy hétfői nap Budapestre kellett CT-re jönnie, hogy kiderüljön, lehet-e még műteni, ezért vasárnap nálunk kellett aludnia. A telefonon váratlanul azt mondta, hogy szeretne beszélni a gyóntató atyámmal, akit jól ismert, és megszeretett, mert keresztelőkor, elsőáldozáskor, nagyobb ünnepekkor vendégeskedett nálunk. Az atyát épp arra a vasárnapra hívtunk magunkhoz ebédre. Ez számunkra igazi csoda volt! Hosszan beszélgették, utána apukámat és az egész családot behívatta a szobába, egymás kezét fogva imádkoztunk, és végül édesanyám megkapta a betegek kenetét. Az esti imánál mélyen megnyílt, és bocsánatot kért mindannyiunktól, hogy nem tudott olyan jó anya és nagymama lenni, amilyen szeretett volna. Mélyen megrendültem.

Három kemoterápián esett át, de nem vállalt többet, nehezen viselte a mellékhatásokat. A kórházban a gyerekeink és én is naponta látogattuk, igyekeztünk mellette lenni, éreztetni vele a szeretetünket. Csodálatos volt látni a Jóisten kegyelmét, ahogyan egyre inkább kezdett működni az életében, erőt adott neki, nem hagyta elsüllyedni a reménytelenségben. Szomorú volt látni, hogy össze kellett törnie ahhoz, hogy magához tudja emelni.

Édesapám nagyon kétségbe volt esve anyukám elesettségét látva, sokat sírt. Viszont szép volt látni azt, hogyan kapaszkodnak egymásba ők, akik végigharcolták egymással az életüket, milyen gyöngéden fordultak egymáshoz, minden este puszival búcsúztak. Apukám áldozatosan ápolta, teljesítette kéréseit. Utólag nagyon hálásak voltak, hogy a problémák idején nem váltak el.

Édesanyámat néhány hónapi elesettség után a Jóisten haza hívta. A mennyei Atya különös kegyelmének éljük meg, hogy végig otthonában maradhatott. A vidéki kisvárosban kiválóan működött a hospice-szolgálat, segítettek az ápolásban, a lelki támogatásban. Ez sokszor nem volt könnyű, hisz kemény, határozott asszonyról van szó. Sokat voltunk vele, éreztük, megállíthatatlanul rohannak el az utolsó hetek, napok, minden gyermekünk gyakran látogatta. A kezünket fogva halt meg csendesen, éber szemekkel a messzeségbe nézve. Égő gyertyákkal a feje mellett, imával és kedvenc énekével búcsúztattuk a holttestét, mielőtt elszállították, és közben éreztük, hogy megkönyebbülve mosolyog ránk már fentről. Azt éreztem, hogy a bennünket elválasztó falak ledőltek, már nem kell tartanom félreértésektől, neheztelésektől, most már tökéletesen ért és érez engem. Közelebb érzem magamhoz azóta, amióta a Jóistennél van, mint itt a földön.

Mikor egyik nagylányunk pici volt, azt mondta anyunak, hogy majd ő készítsen nekünk jó kuckót a mennyben, mert ő biztosan nagyon ügyesen, talpraesetten, találékonyan előkészít mindent, mire mi oda jutunk. Hisszük, hogy különösen szép helyünk lesz.

Hálás vagyok a Jóistennek, mert nagyon korán irányt mutatott számomra hivatásomat tekintve, és gondviselő keze folyamatosan terelgetett előre ezen az úton.

Első meghatározó zenei élményeim nagybátyám Beatles lemezeihez kapcsolódnak. Szinte misztikus hangulatával él bennem a vendégszoba, jellegzetes illatával és félhomályával, amelyben

ötévesen hallgatom a pszichedelikus dalokat. Szüleimnek is sokat köszönhetek, akik ugyan nem zenészek, de fontosnak tartották a zenét és a zenei nevelést, illetve támogattak döntéseimben, amikor ezt a pályát választottam (és nem pedig egy „rendes” szakmát, mint pl. ők, akik mérnökök). Édesapám is gitározott fiatal korában, de úgy érezte, nem elég tehetséges. Valószínűleg reménykedett abban, hogy gyermekei nagyobb sikerrel járnak a zene-tanulásban, ezért bátyámmal együtt mindkettőnket beíratott gitározni. Egy nagyon kedves, fiatal „hippi” tanár kezei alá kerültünk, aki tovább növelte bennünk a zene iránti szeretetet. Néhány éve újra rendszeresen találkozom vele a visegrádi palotajátékokon, ahová mindketten zenélni járunk. A találkozás örömét néhány új dal összepróbálásával és közös bemutatásával szoktuk megünnepelni.

Tanulóéveim alatt folyamatosan nyomon követhetőek voltak Isten biztatásai. Sikerekben gazdag éveken volt részem. Több gitárversenyen érhettem el szép helyezést. A szolfézs is érdekelt, és nagyon élveztem. Már kiskoromban szívesen foglalkoztam számomra kedves zenedarabok hallás utáni lekottázásával, megtanulásával. Tízévesen zeneiskolai

Nagyon tetszett, ahogy a zenélést örömforrásként kezelte, és ha zongora volt a közelben, ő rögtön lecsapott rá.

cimborákra letem, akikkel megalakítottuk könnyűzenei együttesünket, és saját dalokat játszottunk. Azóta is élmény meghallgatni az akkoriban készített felvételeket, amikben bizony felnőtt fejjel hallgatva is

sok jó ötletet találok. Emlékszem, mennyi örömmel és izgalommal vártam társaim érkezését azokon a napokon, amikor zenélést beszélünk meg. Az egyik srác – akivel azóta is szoktunk együtt játszani – különösen meghatározó benyomást gyakorolt rám. Nagyon tetszett, ahogy a zenélést örömforrásként kezelte, és ha zongora volt a közelben, ő rögtön lecsapott rá. Sokat „örömeztünk” az iskolában is délutánonként. Magam is elkezdtem zongorázni, és nagyon gyorsan haladtam. Felmerült a zongora is mint továbbtanulási hangszer, de szüleim rábeszéltek, hogy maradjak a gitárnál, mert nagyon sok a jó zongorista, viszont kevés a végzett gitáros, és gitártanárból hiány van. Ezért gitárra

felvételiztem, és valóban nagyon hamar igény volt rá, hogy tanítsak (másodéves voltam a főiskolán). Azóta is ezzel foglalkozom főállásban.

A következő fontos találkozás az életemben Radványi Balázshoz, a Kaláka együttes tagjához kötődik. Tizenegy évvel ezelőtt hallott játszani egy koncerten, ami után megkérdezte, nincs-e kedvem alakítani vele egy együttest. Én természetesen örömmel igent mondtam, és együttesünk azóta is működik. Számos olyan lehetőséghez jutottam ezáltal, amiért hálás lehetek: rangos helyszíneken, rendezvényeken játszottunk már, sőt külföldön is több alkalommal zenéltünk. Legutóbb Párizsban jártunk, ahová feleségem is velem jöhetett, így a nagyszerűen sikerült koncert mellett egy fantasztikus kirándulás élményével is gazdagodhattunk. Balázs által olyan ismeretségi kör tárult és tárul fel előttem, amelyből számomra is gyümölcsöző kapcsolatok alakultak ki. Jó példa erre, hogy jelenleg egy színházi darab zenei rendezője vagyok, amelyben a dalbetétek betanítását, hangszerelését, alapjainak feljátszását, valamint a hangmérnöki munkát is én végzem. Nagyon élvezem, mert a lehető legtöbb területen tudok kibontakozni egy munkán belül.

Még egy nagy kegyelem ért, ami már családi vonatkozású is. A tavalyi tanévben legnagyobb gyermekem felvételt nyert a kerületi (zuglói) zeneiskolába az egyik legnevesebb csellótanárnőhöz, akitől magam is sokat tanulok. Példaértékű és imponáló, ahogyan a lehető legjobb eredményeket éri el tanítványjaival (akik nemzetközi versenyek győztesei, neves koncerttermek szereplői). Nagyon

kedves, szolid jellem, aki szereti a gyerekeket, nem erőltet semmit, nyitott az új ötletekre, de nagyon jól tudja, mi kell ahhoz, hogy valaki jó csellista legyen. Az is tanulságos számomra tanárként, ahogyan a saját gyermekem zenei fejlődését követhetem és segíthetem (nap mint nap együtt gyakorlunk, koncerteken együtt lépünk fel), ugyanis az út nem könnyű. Szüleim mesélték, hogy engem is sokszor unszolni kellett, hogy gyakoroljak, és ez nincs másképp a fiammal sem. Megnyugtató, hogy a tanárnő ezeket a szinte vérre menő küzdelmeket mennyire természetesnek tekinti, mondván, hogy küzdelem nélkül ne is várjunk eredményt. És az eredmény már most észlelhető, amikor egy-egy nagyobb szabású koncerten játszik szép sikerrel gyermekünk. Megható volt, amilyen odaadással segített a tanárnő abban, hogy átjehessek dolgozni a zuglói zeneiskolába (amely zenei szakközépiskola is). Hosszú és fordulatos a történet, de a kimenetele a vártnál is jobb lett: félállásnyi meghirdetett helyre mégis felvettek teljes állású tanárnak. Nyáron Óbudaváron a Szűzanya kezébe adtunk ezt a problémát. Hála Neki a közbenjárásáért!

A legfontosabb, amit biztosan belém oltott az Isten, az a zenei szolgálat iránti vágy. Gyerekkorom óta egészen a mai napig bennem él a készlet, hogy jó zenét közvetítsek a többi ember számára, és ezáltal értéket nyújtsak át nekik. Amikor úgy érzem, sikerül, akkor boldog vagyok. A maximalizmusom és a fogadtatást illető kétségeim miatt viszont sokszor nem érzem ezt maradéktalanul. Olykor egy-egy hiba, ami talán kiküszöbölhető lett volna, vagy darab,

amit nem biztos, hogy vállalni kellett volna ennyi gyakorlással, vagy egy-két konferálásbeli tévesztés mind-mind érzékenyen érint, és idő kell, hogy feldolgozzam. Időnként felmerül bennem a kérdés: valóban alkalmas vagyok-e erre? Sok tekintetben kicsinek érzem magam: olykor nem vagyok elég bátor, gátlástalan, lehet, hogy nem szánok elég időt gyakorlásra, nem érzem elég színes, karizmatikus egyéniségnek magam, vagy túlságosan görcsö-

lök azon, hogy vajon mennyire tetszik a közönségnek a játékom. Talán rendjén is van ez így, hiszen – ha a schönstatti tanításra gondolok – ezeket a nehézségeket, vívódásokat tekinthetem fejlődésem eszközeként, és hálát adhatok értük.

A legkülönfélébb helyzetekkel találkozhat az ember, ha koncertezik, akár a körülményeket, akár a közönség összetételét vagy számát, akár saját, aktuális teljesítőképességét illetően. Nemegetszer megtapasztaltam, hogy a legméláttatlanabb körülmények között tartott koncert, vagy a legrosszabbul sikerült szereplés után is azt mondta Isten, hogy ne adjam fel. Sokszor megéltam, hogy egy általam kevésbé jónak ítélt előadásnak meglepően pozitív fogadtatása volt. Mindenesetre folyamatos megerősítést jelentenek a rendszeres koncert és egyéb zenével kapcsolatos felkérések, amik

biztosítják számomra a hitet abban, hogy szükség van rám zeneileg. Örömmel tölt el, hogy az óbudavári heteken is alkalmam nyílik zenélni, és mindig feltölt az a nyitottság, lelkesedés, amivel ezt fogadjátok.

Léteznek persze fokozatok a szereplések mennyiségét illetően, és ha összehasonlítom magam kelendőbb zenészekkel, vagy egy-egy kevésbé koncertgazdag periódusomat élem, előfordul, hogy panaszkodom a feleségemnek. Ő rögtön megnyugtató, hogy addig jó, amíg nem „dúskálok a bulikban”, mert egy sűrűn foglalkoztatott zenész családja (ha egyáltalán van) jelentősen megsínyli a sok-sok távollétet. Valóban kegyelem, hogy az Isten „csak” annyi munkát ad (persze így se kevés), ami mellett jut idő a feleségemmel és a gyermekeimmel is mennyiségi és minőségi időt tölteni.

Figyelmesség, tapintatosság

Azt gondoltam reménytelen vállalkozásba fogok, amikor XXI. századi rohanó világunkban megkérdeztem a 14 éves Máriát:

- Mit gondolsz, mit jelent a tapintat?
- Azt, hogy tekintettel vagyok másokra – válaszolta.

Örültem, mert ez igazi nemeslelkűséget tükröz, kifinomult lelkületet, ha valaki ezt tudja és gyakorolja.

Évekkel ezelőtt óvodáskorú gyermekeimmel utaztam a villamoson, mikor egyikük őszinte érdeklődéssel kérdezte:

- Mama, az a bácsi miért olyan csúnya?

Alig tudtam hová bújni szégyenemben, arcom kivörösödött (ismerős a helyzet?), szerettem volna a föld alá süllyedni szégyenemben.

– Ő is szép volt, de tudod, már hosszú ideje él, s megráncosodott az arca, megváltoztak a vonásai.

Hogy tudjuk gyerekeinket tapintatra, figyelmességre nevelni?

A tapintat, figyelmesség, a nemes lélek tulajdonsága. S valóban kiveszett tényleg, az udvariassági szokásokkal együtt. Pedig pont erre való egy-egy udvariassági szokás, hogy finom keretet adjon hétköznapjainknak. Napi rutinná válhat, hogy előreengedem a kapuban, rásegítem a kabátot, előre kinyitom az autó ajtaját, ő foglaljon először helyet. Ezek a kis szokások automatikussá teszik aztán, hogy figyelmesek legyünk, hogy embertársunkat magunknál elő-

rébb valónak tartsuk. Otthon is jól tesszük, ha hozzászoktatjuk gyermekeinket, ha vendégségbe megy, vigyen valamit a ház asszonyának. „Miért, kell?” „Nem... de örül neki!” S utóbb, mikor udvarolni kezd, milyen hasznos lesz ez a kis szokás. Ráirányítja a figyelmet arra, hogy tekintettel legyünk egymásra, hogy alapmagatartásunkká váljon, odafigyelünk egymásra.

Az egymásra figyelés az érzelmi intelligencia területe, nem az, ami jár, ami kötelező, ehhez csendesség kell, kilépés önmagamból, nem gyors, rohanó életvitel. A társas intelligenciának a része ez.

Végeztek egy kutatást, mi történik, ha nincs kényszerítő erő, figyelünk-e egymásra? S a kísérletek azt bizonyították, hogy biológiai rendszerünk is van erre, ösztönösen is bele tudunk helyezkedni a másik helyzetébe. Aból állt a kísérlet, hogy a nagyváros utcáján kuporgott a mozgólépcső alján egy ember. Mindenki elment mellette. Végül egy ember megállt, s kiderült, hogy egy kiéhezett turista volt, aki elkeveredett a városban, s az éhségtől lerokadt, ezért volt ott. Mire kiderítette mindezt, jöttek már mások is, s hoztak vizet, zsemlyét, segítőkészek voltak. Akik előtte elmentek mellette, bunkó parasztok voltak? Nem! Akkor indul be a társunkra való odafigyelés, ha egy picit kapcsolatba kerülök vele. Amikor az az egy ember megállt, kapcsolatba került vele, akkor már mások is felfi-

gyeltek a jelenetre, s nem volt hiány a segítőkészségben.

Ezért is fontos figyelmességi megnyilvánulás a kézfogás és közben egymás szemébe nézés. Ilyenkor egy pillanatra megállunk, s lélekben felvesszük a kapcsolatot. Fontos, hogy a szívünkben az motoszkáljon: mi lenne jó a másiknak? Miért is nem telefonálunk kora délután másokhoz? Mert hátha éppen pihen. Főleg, ha idősebb szüleinkről vagy nagyszülőkről van szó.

XXI. századunk új feladata, hogy megtanuljunk és megtanítsuk a mobiltelefont könnyed eleganciával, úri módon kezelni. Amikor „hátunkat nézve” nevelkednek gyerekeink, s látják, hogy nem kelünk föl a vacsorától akkor sem, ha a nagyfőnök, vagy a még nagyobb főnök hív, akkor megtanulják gyermekeink az értékrendet, hogy a számunkra fontos embereket (őket), nem szakítjuk félbe... S akkor ők sem veszik majd föl a mobilt, miközben velünk beszélgetnek.

Ha nem a televízió, a számítógép, az okostelefon mellől beszélgetünk gyerekeinkkel (milyen nehéz is ez sokszor!), hanem osztatlan figyelemmel vagyunk irántuk, ezzel kialakítjuk az íratlan szabályokat, mintát adunk, hogy érdemes e modern technikai eszközöket úgy használnunk, hogy közben ne bántsuk meg egymást.

Ugyanúgy megtaníthatjuk otthon ezt is, mint hogy fölsegítem a kabátot, vagy előreengedem az ajtóban.

Ugyanúgy megtaníthatjuk, mint a késsel-villával evést, hogy nem dugom be a fületem, ha társaságban va-

gyok, s nem szakítok félbe egy mondatot csupán azért, mert csörög a telefonom. „Ha folyamatosan csörög, az sem baj... te is voltál már úgy, hogy csörgetted, s nem vették föl...”

Sokszor nagy tapintatosan hallgunk, pedig ezekben a helyzetekben a vezetés, a nevelés a dolgunk, nem az eltérés! Olyan ez, mint ha vendégünk vagy gyermekünk sáros cipővel végigrohanna a fehér szőnyegen!

Régen az iskolában megtanultuk, hogy kell kitölteni a csekket.

Ma megtaníthatjuk, hogy bánjunk a telefonnal: „mutatkozz be és köszönj...” – akár ennek játékos formáit is kitalálhatjuk, hogy gyermekeinket az ÉLETRE NÖVELJÜK!

Gyökereinkből közösen építkezve

Bár már az ötödik karácsonyunkra készülünk férjemmel, ha szóba kerül ez a szép ünnep mindig visszagondolok a „rég” karácsonyokra, amiket nálunk a szüleim igazi varázslattal készítettek elő nekünk évről-évre, még akkor is, amikor már nagyok voltunk. Ezeknek az éveknél meghatározó szerepe van abban, hogy most, édesanyaként azt érzem, hasonló tudunk varázsolni itthonra is.

Édesanyám december elején mindig kigondolt valamit, hogy abban az évben hogyan gyűjtjük a jószágokat. Ahány év – annyi ötlet, és jobbnál jobb: volt, hogy egy papír ingecskén hajtogattuk fel a díszeket; volt, hogy papírfenyőfára ragasztottunk díszeket; volt, hogy egymásnak írogattuk, ha észrevettünk valami jószágot; volt, hogy lisztet gyűjtöttünk a karácsonyi kalácshoz; volt, hogy a kis Jézus bölcsőcskéjébe tettünk valami puhát, hogy ne legyen olyan kemény neki, és még sorolhatnám.

A jószággyűjtés mellett mindig előkerültek a „karácsonyváro házikók” is, ezek évről-évre ugyanazok, már jól ismerjük őket, de nem sokit rejtettek. Volt egy, amit Édesanyám varrt, és kis zsákocskáiba minden napra volt valami feladat, hogy miben „kell” jónak lenni. Például: jószívű leszek a tesóimmal, elmegyek róráterára, nem eszem sokit, segítek valamit stb. Volt egy olyan is, amit mindig el kellett húzni, és egyre több figura kerül elő. Mindegyik gyönyörű, nem is lehet őket összehasonlítani a boltokban lévővel.

Mi rengeteg kézzel készített ajándékkal készültünk, így már december elején nekiláttunk a munkának. Mindig nagyon jó volt ilyenkor a hangulat, szép zene szólt, illatfelhő lengte be a házat. A legegységesebb talán az volt, amikor a körülbelül száz karácsonyi üdvözlőlapon – természetesen kézzel készítettet, aranytollal írtat – körbeültünk kilencen, és körbeadtuk aláírásra. Mama pedig mindenkinek nagyon szép, személyeset írt.

Így, mire eljött a Szenteste napja, mi már lélekben teljesen a Karácsonyban éltünk. Szenteste napján délelőtt a nagyszüleimhez szoktunk menni, majd pásztorjáték után megyünk haza. Útközben megszámloljuk, hogy hány helyre jöttek már meg az angyalok. Hazaérve mindenki felvette a legszebb ruháját, imádkoztunk, énekeltünk, majd csilingeltek az angyalok. Amikor megláttuk a fát és a rengeteg ajándékot, sosem ugrottunk neki, hanem Édesapám felolvasta Jézus születésének történetét, Ezután kezdet vette a karácsonyi műsor. Mindenki mondott egy verset, vagy zenélt, tehát legalább húsz műsorszám volt. Közben végigénekeltük szinte az összes karácsonyi éneket is. Ezek után Édesanyám ki nevezett két angyalt, akikre szárnyat is készített, és ők vitték oda egyesével az ajándékokat a tulajdonosuknak. Az első ajándékot mindenki úgy bontotta ki, hogy közösen rá figyeltünk. Csak ezután kezdett el mindenki keresgélni.

Amikor már annyi ajándék „eltűnt”, hogy elfért az asztal, akkor az valahogy

megterítődött, odakerültek rá a finomabbnál finomabb falatok, és nekiláttunk vacsorázni. Az én szüleim igazi angyalok, hogy ezt így meg tudták csinálni, mindenre odafigyelve.

Nem volt könnyű az első karácsony ezek nélkül, pedig...

...Amikor megismerkedtünk férjemmel, éppen közeledett az advent (ősz közepe lehetett ☺) és mi hosszú sétáink alatt valahogy mindig a karácsonyra lyukadtunk ki. Így nagyon hamar megismertük egymás családjának szokásait, karácsonyát. Volt néhány furcsa dolog, amit el se tudtam képzelni, de amikor az esküvő után láttam, hogy hogyan is megy ez élőben, azt is nagyon szupernek láttam! Náluk például a nagyszülők ajándékait nem Szenteste kapták meg, hanem amikor

meglátogatták őket, és ott is újra jöttek az angyalok.

Nagyon készültünk az első közös karácsonyunkra. Nagy öröm volt, hogy így Ő is el tudott jönni a gyerekkori pásztorjátékra, és megoldotta, hogy csilingeljenek az angyalok, énekeltünk, és még egy verset is megtanult. Így bár kicsiben, de minden úgy volt neki is és nekem is, mint régen, otthon. (Még a hal is, rudacsok formájában.)

Második karácsonyunk már hármasban volt, és ebben az évben már mi is elkezdtük tanulni a varázsolást, aminek a végén még a kis kilenc hónaposunk szeme is csillogott, a miénkkel együtt!

Azóta már az ötödik karácsonyra készülünk, és mindig nagyon szépen, gyökereinkből közösen építkezve, igazi, szép, meghitt karácsonyt tudunk varázsolni.

Családok ünnepi szokásai

Sokféle lelki, szellemi befolyás árad ránk és gyermekeinkre. Újság, rádió, tv, internet, barátok stb. Sok más emberhez szoros kapcsolatunkba kerülve, egy tömegtársadalomban élünk, amely még nem keresztény, és folyamatosan fogyasztásra való ösztönzésével az ünnepeink is egyre inkább elveszítik keresztény tartalmukat.

Nagy kihívás, hogy hitünk értékeit átadassuk gyermekeinknek, a környe-

zetünkben élőknek. Szép lenne, ha a családjában olyan légkör uralkodna, ahol érezhető, hogy helye van Istennek. Vagyis otthonunkban is éljük át az egyházzal újra és újra Isten szeretetének titkait.

A családi otthonban a nevelésnek egyik fontos eszköze lehet, a családi „liturgia”¹, azoknak a szokásoknak és tevékenységeknek a sora, melyek közelebb visznek minket Istenhez és egymáshoz.

¹ Liturgia: nyilvános tevékenység, szertartások rendje a katolikus egyházban, melynek során Isten dicsőítése és az emberek megszentelése történik. Szentliturgia: a szentmise, a zsolozsma, a szentségek kiszolgáltatása.

Ezt nekünk kell kialakítanunk: felfedezve múltunk kincseit, esetleg új jelentést adva nekik, vagy megszentelve a mai kor új szokásait.

Kentenich atya ezzel biztatja a családokat: „A Szűzanya szeretné a szentélyében a Szentlelket mindükre lehívni, hogy helyesen felismerjék az Istentől kapott, szabadon választott és szabadon akart új életfeladatuk nagy jelentőségét, és erőt is kapjanak a családi erkölcs olyan megvalósításához, melyet a pápák az enciklikáikban rögzítettek. *Legyen erejük egy használható család-asztkézis és családpedagógia kidolgozására, egy kipróbált és lélekkel telített családi szokásrend megörökítésére.* Így aztán olyan tartályokká válnak, amelyből az egész mozgalom minden részegysége állandóan táplálkozhat és megújulhat.” (Tick levél)

A jubileumi év alkalmából szeretnénk új sorozatot indítani az Oázisban, bemutattva a keresztény családok ünnepi szokásait. Sorozatunk alapja a Családakadémia

5. évfolyama által összeállított gyűjtemény és olvasóink írásai. Köszönjük.

Jézus Krisztus teljes igazsága és élete mindig jelen van az egyházban és életünkben. Ez egy olyan hatalmas valóság, amit nem tudunk egyszerre megragadni. Ezért érdemes egy meghatározott ideig csak bizonyos nézőpontból szemlélni ezt a hatalmas valóságot, és a megismert, felismert igazságokat életre váltani. A már megélt tapasztalatokból, most a téli ünnepekhez kapcsolódóan szeretnénk néhány ötletet adni.

ADVENT. Minden adventi szokás mögött az a legfontosabb, hogy ott éljen a szívünkben a hívás és vágy: Jöjj el hozzánk, Urunk Jézus! Ő nemcsak a tiszteladásunkat várja, hanem velünk akar élni. Személyesen megszólít bennünket életünk eseményeiben, és mindig újra kisebb-nagyobb dolgokkal ajándékoz meg minket. Az otthonunkba és a szívünkbe is szeretne belépni. Szeretne minket még bensőségebben megajándékozni. Adventben Feléje fordulunk, és várunk Rá. Nem csukjuk be a szemünket, és nem tesszünk úgy négy héten át, mintha Krisztus meg sem született volna, aztán karácsonykor megállapítjuk, hogy mégis megszületett. Ez így csak játék. Adventben inkább az Ő jövetelére váró magatartást gyakoroljuk. Keressük, felfedezzük és szeretjük Őt a mellettünk élőkben, a nehézségekben.

ADVENTBEN a kicsik és nagyok mind várakozással fordulnak az ég felé. A kicsik szeretik számolni a napokat. Számukra jelezhetjük a karácsony közeledtét különféle készen vett vagy házi **adventi naptárakkal**, házikókkal. Lehet ilyen „adventi naptár” egy • létra, amin

napról napra lejjebb ereszkedik Jézus közénk, • házikó, amin egyre több ablak nyílik ki karácsony közeledtével és a benne égő gyertya vagy mécses fénye egyre nagyobb lesz közöttünk. • Írhatunk egymásnak az adventi naptárba felajánlásokat, közös programokra szóló meghívásokat, kéréseket is. Kisebb gyerekeknek készíthetünk olyan zsákocskákat, melyekbe apró kis meglepetéseket: diót, aszalt gyümölcsöt, csokoládét teszünk. Elrejtethetünk WC-papír gurigájába ajándékok, üdvözlőlapok elkészítéséhez felhasználható eszközöket, alapanyagokat; ünnepi öltözékhez való kiegészítőket stb., s ezeket becsomagolhatjuk egy-egy nagy szaloncukornak.

• Szétoszthatunk betlehemes vagy téli tájat ábrázoló puzzle-t, vagy színezhető betlehemi részleteket.

• Felolvashatjuk Gündhild Schlin: Mária kis samara című meseregényét 24 részre osztva.

Idős szülők meglepetése volt a verseket, szívmengető történeteket tartalmazó adventi naptár, időként egy-egy feladattal (pl. vegyen új elemet a fényképezőgépbe, ellenőrizze a karácsonyfa izzókat, Borbála napon hajtasson ágakat). Nagyszülőknek volt még ajándék az ehető, adventi (mézeskalács) koszorú.

JÓCSELEKEDETEKRE ÖSZTÖNZÉS:

• Angyalkázás. Minden héten más-más családtagnak lesz valaki az őrangyala, akinek a kedvében jár, észrevétlenül próbál örömet szerezni. Hétfvégén aztán mindenkinek ki kell találnia, ki volt az őrangyala azon a héten.

• Névhúzás, akinek személyes ajándék készül.

• Naptár kis gyufásdobozokból, amiben minden nap van egy kis lista az egymáshoz intézett, aznapra szóló kérésekkel. Pl. a gyerekek egyik nap azt írták apának, hogy ő mosogasson el.

AJÓCSELEKEDETEKJUTALMAZÁSA:

• Papír karácsonyfára minden nap rajzolhat egy díszet, aki jót tett,

• Karácsonyfadísz készítése színes papírból: jócselekedetenként egy-egy karika összeragasztása,

• Szalmagyűjtés: 1 szalmaszál = 1 jócselekedet, ezzel béleljük ki a jászolt. Így készíthetünk a szívünkben is kis jászolkát az Úr fogadására.

• Jézuska kisingét is díszíthetjük: 1 dísz = 1 jócselekedet. Fehér papírból egy ingecske formát vágunk ki, és egy-egy jó cselekedetért egy-egy kis csillagot ragaszthatunk vagy rajzolhatunk rá.

• Lisztgyűjtés: aki jót cselekedett, aznap 1-1 kanál lisztet tehet a közös tálkába. Karácsonykor ebből készül a szeretetkalács.

Van olyan család, ahol az adventi naptárban, a nagyobbak egy-egy szentírási mondatot is találnak az aznapi igékből, és ezt napközben megpróbálják életre váltani. Esténként leírják, hogyan sikerült. Ezzel töltik meg az adventi naptár üres zsebeit.

A MIKULÁS, sok családba titokban érkezik, és a kitisztított cipőkbe rejti egyszerű ajándékát. Van, ahol apró levélkében megírja, hogy miben volt jó a gyermek, miben ügyesedett, fejlődött abban az évben.

Máshol évről évre Szent Miklós legendákat olvasnak.

Van család, aki titokban a lépcsőházat díszíti fel, és olyan is, aki a lépcsőházban lakók ajtajára picit meglepetést csempészik. (Egy-egy mandarin, szaloncukor, kis Mikulás stb.)

Vannak fiatalok, akik kollégiumi szobatársaiknak okoznak így meglepetést.

KÖZÖS MUNKA, KÖZÖS ELŐKÉSZÜLETEK, KÖZÖS ÉNEKLÉS:

- Mézeskalács készítés, díszítés együtt vagy baráti családokkal.

- Adventi koszorú készítése a gyerekekkel / barátokkal / plébániai családokkal, megáldása plébánia közösségben vagy otthon a családfő által.

- Közös ima, adventi énekek éneklése, olvasás (mese, inspiráló történetek, Szentírási részek) az adventi koszorú körül.

- Közös adventi gyertyagyújtást nagycsaládban, vagy barátokkal.

- Közös díszítés. Egyre több dísz a lakásban, ahogy közeledik az ünnep.

- Évről évre bővülő családi, karácsonyi énekgyűjtemény készítése, esténként, étkezéseknél éneklése.

- Ahol a gyerekek már tudnak írni, ott egy **adventi ládikába** minden nap névre szóló levélkét dobhatnak be a családtagok arról, hogy a levél címezettjénél ma milyen jócselekedetet vett észre a másik, mivel szerzett örömet, akár a levél írójának, akár valamelyik másik családtagnak. A ládát csak szoros családi körben való ünneplés alkalmával ürítik ki, mikor is mindenki megkapja a neki címzett levélkét, és felolvassa. Sok örömmel jár ez az egész család számára.

- Apa kántor, a gyerekek az adventi időszakban mellette ülhetnek az orgona-

padon. A négy szombat estét beoszthatjuk a családtagok között. Gyertyagyújtás, vacsora, játék, kézműveskedés a program, s a felelős szervezi az este lebonyolítását.

- Nagyobb gyerekekkel vagy felnőttek közösen: roráté, közös esti szolozsma vagy elmélkedés, élményeink megosztása. (Napi Szentírás, vagy Anselm Grün: Karácsony c. könyve).

- Képeslapok közös készítése, megírása.

KARÁCSONY

Az Úr jelenlétének az ünnepe. Azt ünnepeljük, hogy Isten emberré lett, mert közel akart lenni hozzánk. Összekapcsolta magát a mi emberi természetünkkel. Gyermekké lett. A gazdagság érzése tölt el bennünket. Isten közöttünk van. Ezért mi is megajándékozunk egymást. Aki nagy örömet él át, az szívesen ajándékoz meg másokat is.

A család karácsonyi ünnepét bensőségessé tehetik a következő ötletek is:

- Először csak a fa alá tett Betlehemnél ég egy kis gyertya. Miközben apa felolvassa a Szentírásból a karácsony történetét, úgy lesz egyre nagyobb a fény is. Olvashatjuk váltakozva Szentírást és énekelhetjük az adott szakaszhoz illő karácsonyi éneket, majd közösen imádkozhatunk.

- Családi közös betlehemes játék csoportnak megfelelően mozdulatokkal, jelmezekkel, bábokkal, karácsonyi népdalokkal a Szentírás alapján. A karácsonyi történet részeit az énekek viszik mindig előbbre.

- Szenteste minden családtag verssel, énekkel, színdarabbal vagy zenével készül. Közös ima, zenélés, éneklés, társasjátékozás a fa alatt.

- Dél előtt közös a karácsonyfa-díszítés, délután részvétel a közeli templom pásztorjátékán.

- Szenteste után a nagycsalád is összegjön közös éneklésre, beszélgetésre, majd együtt mennek az éjfélt misére.

- Szenteste mindenki a karácsonyfa körül alszik.

- Különleges torta készítése Jézus születésnapjára.

Sok család tudatosan egyszerűbben (és sütemények nélkül) étkezik az ünnepet megelőző napokban. Van család, ahol egymásnak szép leveleket írnak karácsonyra, melyben megköszönik azt, amit a másiktól abban az évben kaptak, tanulnak; ami a másikban jó, kedves, szép.

SZILVESZTER

Ha lehetőségünk van rá és a gyermekek már elég nagyok, elmehetünk az év

végi hálaadásra a templomba. Az este nagy részét közös játékkal töltjük, majd kimegyünk trombitálni az utcára.

A család közösen visszaidézi az elmúlt év legfontosabb eseményeit úgy, hogy egy nagyobb méretű rajzlapra közös rajzot készítenek arról, hogy ki milyen szép eseményre emlékszik. Néhány „viharfelhő”-be azt is lerajzoljuk, ami esetleg rossz, vagy nehézség volt. Így lesz egy egész évet összefoglaló rajzunk, amiről, ha később elővesszük, sok minden eszünkbe juthat. Több család együttlété esetén, minden család külön lapra rajzol.

Van, ahol kis szívecskékre írják az év fontos eseményeit, a házi szentélyükben gyűjtik, és év végén közösen elolvassák.

Vannak, akik évről évre egy lapra összeírva gyűjtik a Családi Krónika legfontosabb eseményeit.

Van, ahol, Újévkor közösen imádkoznak az előttük álló fontosabb eseményekért, melyek abban az évben várhatók.

VÉGÜL EGY FIATAL BESZÁMOLÓJA következik. „A szilvesztert másik két schönstatti családdal szoktuk ünnepelni valamelyikünk házában. Így a létszám már elég nagy ahhoz, hogy „csapatépítő” játékokat játszassunk, és minden korosztály megtalálja azt a néhány embert, aki épp olyan játékokat szeretne játszani, mint ő. Nagy társasjáték partik szoktak lenni, illetve mindig készülünk (a fiatalok) valamivel, amivel a szülőket megneveltetjük. (Valami kis komikus jelenettel vagy vicces játékkal.) Tíz óra körül leülünk körbe, mindenki kezébe veszi a naptárat, és végigmegyünk az egész éven, hónapról hónapra, és minden család elmondja, hogy mi történt

vele abban az időszakban és milyen jeles események voltak. Éjfélkor elénekeljük a Himnuszt, utána az elmaradhatatlan pezsgőzés következik, majd játszunk tovább, illetve szép lassan fogyunk, mert a fáradtak lefekszenek aludni. Viszont ilyenkor kezdődnek a jó beszélgetések és a hosszabb társasjátékok (Rizikó, Catan).”

Karácsony

Ami családjunkban Karácsony megünneplésének elég régóta változatosan menetrendje van.

Ez pedig úgy néz ki, hogy 24-én napközben közösen takarítunk, készülődünk Szentestére. Délután a templomban megnézzük a Pásztorjátékot. Ide mindig előbb elindulunk az éppen aktuális legkisebb testvérünkkel, míg a szüleink az „angyalok” bőrébe bújva előkészítik a terepet otthon. A pásztorjátékra Édesanyám szülei is eljönnek velünk és ezután közösen megyünk haza hozzánk. Ezt követően leülünk közösen a családi asztal köré, karácsonyi történeteket olvasunk, kicsiknek és nagyoknak valót is, majd éneklünk pár karácsonyi

Köszönjük, és továbbra is várjuk írásaitokat ünnepi szokásaitokról! Szép lenne, ha most a karácsonyi ünnepek elmúltával is írnátok nekünk. Hogyan készültetek, hogyan ünnepeltetek? A sok jó tapasztalattól nemcsak cikk, hanem esetleg jubileumi kiadvány is készülhetne... Fáradozásaitokért ajándék könyveket sorsolunk ki.

éneket és megajándékozunk egymást. Idősebbek személyesen, a gyerekek viszont névre szóló ajándékokat találnak a fa alatt. Az ajándékbontogatás után közösen vacsorázunk, majd társasjátékozni szoktunk. Ennek nagy hagyománya van a családjunkban. Nagyon szeretünk társasozni és általában a fa alatt is találunk valami aktuális újdonságot így azt szoktuk kipróbálni. Az este további menete már rugalmasan szokott alakulni.

Számomra ez kis gyermekként is jó volt, és idősebb lévén szintén örülök ennek a megszokott menetrendnek. Meg van benne minden, ami a piciknek kell, és ami a nagyoknak. Izgalom, várakozás, csengettyűszó, meglepetés, játék, öröm, lelki töltet, ima, ének közösen a szeretteinkkel. Technikailag is egy jó megoldásnak tartom ezt a szüleim részéről, bár mindig rugalmasságot kíván az idősebbektől, mivel mindig igyekszünk a legkisebb igényeit figyelembe venni. Érdekes élmény, ahogy a testvéreimmel felnőttünk és minden évben ugyanez a program mégis mennyire mást tud adni.

Túlélő háztartás

Tiszteld apádat és anyádat, és tanulj tőlük! Vagy mástól. Vagy egy jó könyvből. Sok jó szokást tanulhattunk el szüleinktől a háztartás vezetéséről (is), de a megváltozott eszközök élethelyzetek, körülmények, új tudást, új látásmódot, új gyakorlatot kívánnak tőlünk. „Nem kell újra feltalálni a kereket, csak azért, mert nem tudunk, nem merünk kérdezni” – ez a mottója új kedvenc könyvemnek, a Háztartási túlélőkönyvnek, aminek talán még inkább aktualitást ad így karácsony környékén a megnövekedett feladatok sokasága.

A könyvkiadók amúgy sem kényeztetik a gyakorló családanyákat praktikus, munkájukat megkönnyítő kiadványokkal, de végre itt egy igazi gyöngyszem. Két gyakorlott, háromgyermekes, dolgozó anya gyűjtötte össze tapasztalatait és bevált praktikus tanácsait ebben a könyvben. Lássuk be, valódi zsonglőr, vagy modern szóval menedzser az az édesanya, aki háztartást vezet. Gazdálkodik idővel, emberi és anyagi erőforrásokkal. Tervez és szervez, készletez, felújít, termel és szolgáltat. Így igazán jól jöhet az olyan újabb tudományos eredmények megismerése és életünkbe építése, mint például a menedzserek időgazdálkodása, céljaink és az azokhoz vezető egyszerűbb utak megtalálása. „A házimunkában is vannak általánosan érvényes szabályok, amelyekkel felesleges szembemenni: megkönnyítik az életet, és időt hagynak más tevékenységekre.” Miért ne szánánk akkor időt a megismerésükre?

Tilmann atya beszélt arról a családnapokon, hogy a „schönstattiaknak egyszerűen kevesebbjük van”, mert gondos mérlegelés után vásárolnak, és újra és újra kiválasztják a már meglévő tárgyaikat. (Legalábbis ez az ideál ;-). Ez a könyvben úgy jelenik meg, mint a munkánkat megkönnyítő fontos eszköz az átlátható háztartáshoz. Tilmann atya beszélt arról is, hogy a nők szépsége kerülhet annyiba, mint az autó. A könyvben arról olvasok, hogy a férfiak rég tudják, jó munkát rövid idő alatt, csak jó eszközökkel, gépekkel lehet végezni. Ez érvényes a háztartásra is. Ismerjük meg és szerezzük be azokat az eszközöket, amelyekkel időt és erőt (hosszú távon talán pénzt is) tudunk megspórolni, más, fontosabb dolgokra is, mint pl. a felmosás.

Mióta elolvastam ezt a könyvet, azóta beszereztem egy profi szennyfogyó szőnyeget az előszobába, és hosszú utánjárással egy kartotékdobozt a gyakran használt receptjeimnek. Ez a zseniálisan új-régi ötlet sok örömet hozott a mindennapjaimba. Mikroszálás kendők pedig régóta vannak a háztartásunkban, így egy kicsit „kihúzhattam” magam. Ajánlom ezt a könyvet kezdő és gyakorló háziasszonyoknak, önálló háztartást kezdő fiataloknak. Természetesen ajánlom a férjeknek is, hogy tudják, milyen új eszközökkel (szerszámokkal) lepjék meg feleségüket, vagy hogyan könnyítsék meg munkáját azért, hogy maradjon ideje és ereje a közös együttlétre is.

„Az Egyház számít Schönstatra”

2013. október 18-án kezdetét vette a jubileumi év. Arra a napra emlékezünk, amelyen 99 évvel ezelőtt Josef Kentenich, a Katolikus Apostolátus Társaság akkori papja, a vallási megújulás ügyétől indítva létrehozta a Vallendar melletti Schönstattban ég és föld szövetségét, önmagát és néhány ifjút Máriának szentelt. Ez egy Máriával megkötött szeretetszövetség keresztül történt.

Ferenc pápa 2013. október 2-án kelt dekrétumában így rendelkezik: „Hogy a hívők elnyerhessék az isteni kegyelmek gazdagságát, a Szentatya az egyetemes egyházzért érzett aggodalommal, és a nemzetközi Schönstatt Mozgalom tagjaihoz való különös odafordulással teljes búcsút engedélyez...”

A teljes búcsút az nyerheti el, aki 2013. október 18-a és 2014. október 26-a között részt vesz a jubileumi ünnepségeken, vagy megfelelő szentmisén hívő lélekkel vesz részt, vagy legalább egy rövid időt tölt el szemlélődéssel, és ezt egy miatyánk, egy hiszekegy és egy Háromszor Csodálatos

Anya, Királynő és Úrnőhöz intézett könyörgéssel fejezi be.

A teljes búcsú a megadott időszak minden napján érvényes Schönstattban, valamint a világ valamennyi Schönstatt kápolnájában, a megállapított jubileumi napokon pedig Rómában.

A mozgalom azon tagjai, akiket betegség vagy más nyomós ok megakadályoz abban, hogy részt vegyenek a jubileumi ünnepségeken, elnyerhetik a teljes búcsút

ott, ahol vannak, ha elfordulnak minden bűntől, és elhatározzák, hogy mihelyt lehet, teljesítik a három szokásos feltételt, ha lelkileg kapcsolódnak a szent ünnephez, imáik, szenvedéseik és életük

kellemtlenségei által, amelyeket Mária által felajánlanak az irgalmas Istennek.”

Óriási ajándékot és kegyelmet kapunk. Ferenc pápánk átérezte és tudja, hogy mekkora hatása és ereje volt az elmúlt száz évben a Szűzanyának, Kentenich atyának és a Schönstatt lelkiségnek. Nem elég ünnepelnünk, hanem előre kell tekintenünk, és jó lenne megerősíteni lelki életünket, a Szűzanyával kötött szeretetszövetségünket ismét és ismét megújítani, minden napunkat odaajándékozni neki.

Stanisław Rylko bíboros, a Laikusok Pápai Tanácsának elnöke Schönstattban, 2013. október 18-án szentbeszédében a következő gondolatokat osztotta meg

velünk: „Az év, amit ezennel megnyitunk, különleges év lesz, a kegyelmek éve, egy valódi »kairos«, mikor az Úr elhalad mellettünk. Nagyon nagy ajándék ez mindenki számára, amelyet örömmel és hálával kell fogadnunk, ugyanakkor nagy felelősségtudattal is, hogy ne menjünk el a kegyelem mellett, és ezt az egyedülálló lehetőséget, amelyet kínál nekünk ez az év, ne mulasszuk el.” [...]

„Minden kereszténynek Mária-festőnek kellene lennie. Ez azt jelenti, hogy mindenkinek az életében kellene megfestenie az Istenanya képét, mint ahogy egy ismert schönstatti ima mondja: »Add, hogy hozzád hasonlóvá váljunk, a világban példád szerint járjunk.« Úgy gondolom, hogy ez a Schönstatti Apostoli Mozgalom különleges hivatása is, amelynek eredeti karizmája egy Máriával kötött szeretetszövetség volt. Hiszen akik hagyják, hogy Mária vezesse és alakítsa őket, azok ma is különleges módon vesznek részt az egyház feladataiban!”

Egy fiatal lány így ír a szeretetszövetségről: „Igyekszem minden napomat a Szűzanyával, a szeretetszövetséggel együtt megélni, mert rájöttem, hogy úgy könnyebb. Sokkal könnyebb! Reggelente a szeretetszövetség kötésem megerősítése; este egy hálaadás ad keretet a napjaimnak, ilyenkor megállhatok és kapcsolatot teremthetek a Szűzanyával. A saját ritmusom megtalálása az, ami megadja nekem a belső szabadságot, és ami által kiegyensúlyozott erős nő lehetek. Fontos szerepet játszik még életemben az Atya-telefon. Ha elindulok reggel az iskolába, vagy megyek valahová, húzok egy kártyát. Így egy üzenetet, küldetést, tanácsot kapok egész napra. Számomra

ez egy nagyon megnyugtató, biztos pont. Tudom, ha valami nehézségem vagy örömmöm van, felajánlhatom a Szűzanyának. És ez megnyugtató, erőt ad.”

Próbáljuk meg mi is erősíteni a szeretetszövetségünket, odaajándékozni a napunkat a Szűzanyának.

A Szövetség napján Schönstattban ezt is mondta Rylko bíboros: „A szeretetszövetség a mozgalom szíve, ez a mozgalom szellemi vitalitásának és termékenységének a forrása az elmúlt száz esztendőben. A szeretetszövetség a karizmája, és mindez itt koncentrálódik az összetételben. Mária úgy működik, mint az új embernek és ennek az új közösségnek a nevelője, amelyre oly nagy szüksége van az egyháznak. Ezért minden okunk megvan arra, hogy az isteni gondviselésnek köszönetet mondjunk.” [...]

„Isten mindig újra meg tud lepni minket kegyelmeivel. A jubileumi évben az a feladatunk, hogy újra felfedezzük saját magunk számára Schönstatt eredeti karizmájának elbűvölő szépségét. Ez a

kegyelmi adomány biztosítja a mozgalom számára a maradandó erőt. Éppen ezért megújult szeretettel újra fogadjuk el Schönstatt karizmáját, nagy örömmel és hálaadással. Hiszen az életünkben mindig ott leselkednek a megszokás és a mindennapok bénító erői. Lelki fáradtság és lanyhaság is elterjedhet köreinkben, de az Istenanya segítségével ezt az évet a kegyelem idejének élhetjük meg úgy, hogy újra megtaláljuk magunkban az »első szeretet« lelkesedését és örömet.»

Egy család így ír: „Annak idején, tizennégy évi házasság után úgy gondoltuk, hogy az együttélés magasiskoláján már túl vagyunk, ennél tovább már nem lehet jutni. Elválni remélhetőleg nem fogunk, legfeljebb elvegetálunk valahogy.

Életünk első családnapi alatt a mennyországban éreztük magunkat. Amikor hazaérkeztünk a hétköznapi »földre«, már volt egy kis sejtésünk arról, hogy lehetnek még távlatai közös életünknek. Később annak rendje és módja szerint visszazökkentünk a »régii kerékvágásba«. Már sejtésünk is csak szép emlékké halványult.

Barátaink – akik elhívtak bennünket családnapokra – hiteles modellként igazolták, hogy nem mesebeli elmélet a hétköznapi megsejtelése. Láttuk, hogy minden ügyüket, gondjukat a Szűzanyával együtt oldják meg. Nincs külön világi-hétköznapi és külön keresztényvasárnap életük. Az

elmélet és a valóság gyönyörű összhangját érzékeltük a családnapi gondolatok és barátaink élete között.

Aztán egy nehéz nap délutánján magamba roskadva, kézbe vettem a családnapi jegyzeteit. Az egyik mondat az elevenembe vágott: »A csalódásokkal, nehézségekkel azt üzeni a Jóisten, hogy szeress még jobban! A házasságban a másik hibáinak elfogadás a szentté válás útja, a kegyelmek forrása.« Ezt megfontolva döbbsentünk rá – esküvőnk óta először –, hogy a házasság kimeríthetetlen eszköztára az életszentség megvalósításának, melyhez segítséget nyújt a szentség ereje.

A szeretetszövetség megkötéséhez gyermekeink türelmetlen biztatása is jel volt: »Na, mi lesz már? Mit gondolkodtok annyit? Hát nem ez a mi utunk?!« Azóta ezen a schönstatti úton – mely az Isten országába vezető keskeny utak egyike – tanuljuk a szeretetet.»

Ferenc pápa ennek az évnek a pünkösdjén ezekkel a szavakkal fordult a közösségekhez: „Nagy ajándék és nagy gazdagság vagytok ti az egyházban. Ezért mindig örüljétek, hogy közösséget alkothattok az egyházon belül, és szennvedélyesen szolgáljátok az egyház ügyét! Az egyháznak éppen napjainkban új missziós tűzre van szüksége. És ezért nagy bizalommal tekint mozgalmaira. Nagy bizalommal tekint Schönstatra is. Az egyház számít Schönstatra!”

Az egyház és a Szűzanya is számít ránk. Nemcsak a jubileumi évben, hanem mindig. A környezetünkben lévő embereknek szükségük van ránk. A társadalom peremén lévő embereknek szükségük van ránk. Hazánknak szüksége van ránk.

Örökségeink a konyhában

Elődeink tisztelete és nagybecsülése a konyhában, a főzésben is megmutatkozik. Észrevettem, hogy több család is őrizz régi, konyhai használati tárgyat nagyszülőktől, dédszülektől. Meghatottan emlékeznek az egykori családi lakomákra, érzik még a finom ízeket.

Kedves és nagyra becsült nászajándék a fiatal párnak a kedvelt családi receptből összeállított könyvecske.

A konyhatechnológia is maga mögött hagyta már pl. a mikrohullámú sütőben való hőkezelést és visszatért a régi módzerekhez, pl. a konfitáláshoz.

Neves éttermek kiváló konyhafőnökei ajánlanak nagy sikerrel „békebeli” ételeket, menüket.

Csodás utazásban volt részem régi receptek közt, ezekből választottam néhányat. Régi erdélyi étel a káposztás **trepanka**:

Olajon pirítunk egy kevés apróra vágott húsos szalonnát és egy fej hagymát. Erre tesszük a jól kicsavart savanyú káposztát, és félórát így pároljuk. Közben elkészítjük a gombócot, nyers reszelt burgonyából és annyi lisztből, amennyit felvesz, forró vízbe nagy galuskákat (gombócokat) szaggatunk, és ha megfőtt, lecsepegtetve ezt keverjük a káposztához. Sózzuk, borsozzuk, fűszerezünk, pl. majoránnával, rozsmaringgal, csomborral és tejföllel tálaljuk.

Különleges, olcsó és most nagyon aktuális étel a **sütőtökös rizottó**.

Vajon megfonnyasztott hagymát, kockákra vágott sütőtököt, finomra aprított fokhagymát, friss kakukkfűvet hevítünk. Erre tesszük a rizst, és ha üveges lesz, felöntjük kevés fehérborral és húsalaplével. Kásává főzzük, reszelt parmezánt és még egy kevés vajat teszünk bele, mielőtt levennénk a tűzről, majd fedő alatt pihentetjük kb. félórát. Aki szereti, fűszerezheti még gyömbérrel, szerecsendióval. Reszelt sajttal megszórva tálaljuk.

A **Csokoládédudma** leírása 1864-ből származik:

7 dkg vaj ugyanennyi reszelt csokoládéval és porcukorral és egy tejbe áztatott kicsavart zsemeléval, 4 tojássárgájával és ezek felvert habjával összekeverve, kivajazott formában megsütve, reszelt csokoládéval és porcukorral meghintve tálalható.

S ha már családi receptekről is szó volt, íme egy igazi őszi/téli finomság:

Gesztenyészlet (sütés nélkül) – Varga Rita receptje Sopronból

Hozzávalók: Alsó réteghez: 2 csomag gesztenyemassza (40 dkg), 25 dkg darált keksz, 15 dkg sütőmargarin, 15 dkg por-

ÓRIÁSI apróságok [gyerekszárj]

cukor, 1 dl rum vagy aroma. A krémhez: 3 csomag vaníliás puding, 9 dl tej, kb. 5 dkg cukor, 25 dkg sütőmargarin. Valamint: 2 csomag babapiskóta, rumos tej (amennyit a babapiskóta felvesz), 3 dl tejszín.

Elkészítés: A gesztenyét, a kekszet, a margarint, a cukrot és a rumot összedolgozom, és kb. A/4-es lap nagyságúra nyomkodom, kb. 1,5-2 cm vastagságú lesz. A pudingot felfőzöm a tejjel és a cukorral, és hagyom hűlni. A margarint a cukorral habosra keverem, és a kihűlt pudinghoz adom. A krém felét a gesztenyés alapra kenem, erre a rumos tejbe forgatott babapiskótákat rakom sorba, erre jön a krém másik fele. A tetején el-

Fiatalok a tiszteletről

☞ Ott kell lennie az emberben tudat alatt a tiszteletnek. Nem feltétlen kell mindenben mindig egyet érteni, de tisztelettel szabad csak vitatkozni. Ők azok, akik mindent biztosítottak az eddigi életedhez, ezt nem tehetjük félre. Feltétel nélkül tették mindezt.

☞ Kell lennie egyfajta hálának bennünk minden nálunk idősebb ember iránt is, mivel ők formálták a világot olyanná, amilyenben élünk. Minden kényelem csak azért van, mert valakik korábban nagyon megdolgoztak érte.

☞ „Nagyon sok kiosztatlan pofon van a világon...” De ehhez szorosán kapcsolódva egyértelműen felmerül az idősebb generáció felelőssége is, mivel ők nevelték (kellett volna nevelniük) azokat az embereket is, akik nem viselkednek tisztelettel irántuk. Persze utána a felháborodás már nem hiányzik.

simítom a felvert tejszínt. Csokireszelékkel díszíthető.

Megjegyzés: Első olvasásra talán bonyolultnak tűnik, de nem az. Ha szeljük, akkor forró vízbe mártott kést használjunk.

Borajánló:

A régi receptek után a bor képviseli az újat. A Frittman Testvérek Soltvadkerten készítik a boraikat, melyek közül most egy, az idei terméskből készült Rosé Cuvéet ajánlunk. Gyümölcsös és üde, „kecses és elegáns”, ahogy készítői jellemzik. Könnyű ételekhez ajánlatos 10-12 fokra hűtve.

Nagyobbik fiam, Valdemár mostanában fél a sötétben. Tegnap este elkísértem pisilni. Szalad ki dolga végeztével, mellém toppan és megszólal:

– Már magamtól is félek, képzeld!

Vásárolni voltunk, és épp grillcsirkéért álltunk sorban. Máté körülbelül a szokásos századik kérdésére tette fel.

– Apa, hol fogjuk megenni a csirkét? A férjem, kissé fáradtan annyit felelt:

– A szánkon.

Máté döbbsen fejjel néz rá:

– A garázsban vacsorázunk?

Ennél már csak a férjem nézett döbbsentebben:

– Miért vacsoráznánk a garázsban?

– De hát ott van a szánkó, nem?!

Ma esti fürdésnél lányom (2,5 éves):

– Anya! Megmértem a lábamat, negyed 7-es!

Misike csinálja a házi feladatot.

– Anya, tudod mi akar ez lenni? Hatos.

– Akkor hatost írd, és ne ötöst!

– Hatost írtam, csak ötös formában.

A négyéves Mirjammal a kétoldalú tükröt nézegettük, melynek az egyik oldala nagyít. Mirjam forgatta a tükröt, nézegette magát, és közben mosolyogva mondta: – Jé milyen nagyképű vagyok...

Dávidommal (3 éves) elmentünk a boltban a péksütemények mellett – lekváros-leveles, túrós táskák stb.

Az én drága kisfiam megkérdezte, hogy miért van spenótos párna.

Nem tudtam, mit válaszoljak, az csúszott ki a számon, hogy van, aki szereti.

Elkerekedett szemekkel nézett rám, és egy újabb kérdést tett fel:

– Miért szereti valaki, ha spenótos a párnája? Nem lesz olyan reggelre a haja??

Bálintnál (7 éves) lekapcsoltam mese után a villanyt. – Nem látok semmit!

– Feketét sem látsz? – kérdeztem.

– De, azt látok, csak túl sűrű!

Kisfiam, Áron (2 éves), egyik este félálomban megszólal: – Anya, olyan szép vagy!

Visszakérdeztem: – Mégis milyen szép?

Erre Áron: – Hát ő... mint egy nagy szép, piros traktor!

NAGY szójú

Nagyfiam 15 éves, és mellel még épp olyan szórakozott, mint az anyja. Tegnap aranyköpése:

– Anya, milyen nap lesz holnap?

– Szerda.

– Komolyan??? Pedig olyan érzésem van, mintha még csak tegnap lett volna hétfő!!!

VAN BORUK

Hálásan köszönjük a Jóistennek és a Szűzanyának

- ❖ Kantenich atyát és Schönstatt mozgalom 100 évét, és a szeretetszövetséget
- ❖ Tilmann atyát és a magyar schönstatti mozgalomért végzett munkáját
- ❖ Gertrud-Maria nővér magyarok iránti szeretetét és az ezzel járó áldozatait
- ❖ az óbudavári zsinatot, az ott kapott kegyelmeket, az új éves jelmondatot
- ❖ a Kantenich vetélkedőt, az abban részt vevő, ill. az azt szervező lelkes embereket
- ❖ Gertraud Nővér által tartott Női lelkinapokat
- ❖ a Családakadémia 10. évfolyamában végzett családokat és a vizsgaelőadásokat
- ❖ az ifúsági mozgalmainkat szolgáló budapesti közösségi helyet
- ❖ azokat a testvéreinket, akik példát adnak nekünk türelemmel viselt szenvedéseikkel és nehézségeik nagylelkű felajánlásával a kegyelmi tőkébe
- ❖ mindazok áldozatkész munkáját, akik elősegítik mozgalmunk működését
- ❖ szüleinket, akik sok szeretettel neveltek fel bennünket, és azokat a szeretteinket, akik az örökkévalóságban vannak.

NINCS BORUK

Kérjük a Jóistent és a Szűzanyánk közbenjárását,

- ❖ hogy megújulhassunk a szeretetszövetségben

- ❖ hogy a centenáriumi évben családjaink elmélyüljenek Schönstatt lelkiiségében
- ❖ hogy áldja meg Gertrud-Mária nővér áldozatos munkáját, kérjük számára a Szentlélek ajándékait és Kantenich atya karizmáját
- ❖ betegeinkért (egy édesanya szeme világaért, egy súlyosan beteg édesapáért, egy fiú teljes felépüléséért...) és az őket ápoló családtagokért
- ❖ testi, lelki és anyagi nehézségekkel küzdő családjainkért, hogy megélhessék a kánai menyegző csodáját
- ❖ hogy segítse az egyedül maradt házastársakat és gyermekeiket
- ❖ hogy a Családakadémián a 11. évfolyam családjainak hite megerősödjön a közös munka által
- ❖ hogy az édesanyák szíve alatt növekvő magzatok egészségesen megszületheszenek
- ❖ hogy észrevegyük a mindennapok apró örömeit
- ❖ hogy az óbudavári központ működéséhez szükséges feltételek továbbra is biztosítottak legyenek
- ❖ hogy az adventi időszak szép készület legyen az Úr fogadására, és karácsonykor a mi szívünkben is megszülethessen a kis Jézus
- ❖ hogy a családcsoporthoz jól működjenek, a családok között élő szeretetkapcsolat jöjjön létre, hogy hordozni tudjuk egymást.
- ❖ hogy a régiók megújuljanak, felfrissüljenek, és gyümölcsöző munkát tudjanak végezni

Kedves Családok!

A 2013. évi zsinatunkon a missziós év után megnyitottuk a jubileumi évet. A missziós év célkitűzéseit a saját magunk misszionálásától kezdve, a sok-sok önkéntes munkát mint a képzőprogramok, családnapiak, hétvégék szervezését, fordítói, szerkesztői, tevételes szolgálatot folytatjuk, és mindenkinek nagyon köszönjük! „Atyád, aki a rejtekben is lát, megfizet neked.” (Mt 6,4)

A jubileumi év, reményeink szerint a megújulásunkat és a jövőnket szolgálja.

Jubileumi ajándékképpen szeretnénk megkoronázni a Szűzanyát. Hogy minek a királynőjévé koronázzuk a Szűzanyát? Nos, ennek közös megtalálására hívjuk a családokat. Mire van leginkább szüksége Magyarországnak és a világnak? Mi az álmunk? „Ne az álmaidban élj, hanem élj az álmaidért!” (német mondás) Ennek jegyében szeretnénk útjára bocsátani a **Zoltán házaspár által készített és adományozott koronát** a családokhoz.

Kantenich atya a koncentrációs táborban társaival együtt éhezett. Ott ők a „Kenyér királynőjévé” koronázták a Szűzanyát. Kantenich atya példája szerint, a kötéláncos bátorságával lépünk a kötéltre! Erről is szól a jövő évi jelmondatunk: **„Élő szeretetszövetségben”**

A gazdag és dinamikus zsinat tartalmáról később bővebben beszámolunk.

„Rövid időn belül a magyar Schönstatt család több, élete virágjában lévő édesapát is elveszített. Két kislánytól is hasonló mondatot hallottunk: nem akarok Schönstatt-hoz tartozni, mert itt meg-

halnak az apák” – írta az egyik csoport. Hogy mit akar a Jóisten üzeni ezekkel az eseményekkel, az erre megtalált válasz hosszú folyamat. Azt azonban már most megállapíthatjuk, hogy Schönstatt nem okozója a haláleseteknek – hisz a halál naponta megtörténik más családokban is –, sokkal inkább segítője azoknak feldolgozásában és elviselésében.

Jézus tanácsát érdemes megfogadnunk: „Virrasszatok! Okos szüzek lámpásában mindig legyen olaj!” Schönstatt éppen ezt az olajat biztosítja! Hazatért testvéreinket kérjük, segítsenek ezekben a törekvéseinkben! Kívánjuk, hogy Jézus születésnapjára készülve megtapasztalhassuk, hogy „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem!” (Gal 2, 20)

„Mindent, mindent szívből
hadd köszönjek meg,
Bensőséges szeretettel,
Anyá, át hadd öleljelek.

Nélküled mivé lettünk volna,
Aki gondoskodsz rólunk anyaián!
Hogy nagy ínségből
minket kiszabadítottál,
Hűséges szeretettel
magadhoz láncoltál:
Köszönöm Neked,
örökre hálás akarok lenni,
És magamat szeretetben osztatlanul
Neked szentelni. Amen”

(Kantenich atya)

Áldott Karácsonyt és kegyelmekben gazdag jubileumi évet kívánunk: a TECSENGŐ házaspárok

Óbudavári hírek

2013. november 13.

Nagy sikerű családi hétvégét tartott a harmadik szövetségi év-folyam visszatérő családok számára, akik valamilyen okból nem tudtak részt venni a nyári családnapokon.

Idén is sok résztvevővel rendezték meg a fiatalok az ifjúsági találkozót.

Egyetemi kollégisták vettek részt zárandoklaton és családjára foglalkozáson a központban.

Októberben nagy létszámú önkéntes munkanapot rendeztünk. Jó hangulatban nagyon sok mindent elvégeztünk. Például kitisztítottuk és bekerítettük a Diós ház hátsó kertjét, hogy gyümölcsfákat telepíthessünk. Pár év múlva a saját gyümölcsünkből is kerülhet az asztalra a családnapokon.

Október 18-án a veszprémi családok szervezésében imaórát tartottunk a kápolnában, mely a

schönstatti rendezvényekkel egy időben a jubileumi év megnyitása volt. Imádkoztunk Zajkás Péterért, akinek ekkor volt a temetése Budapesten.

Az őszi zsinaton megszületett a következő év jelmondata: „Élő szeretetszövetségben”. Az új jelmondat a kápolnaszentelés évfordulójától érvényes.

Addig is éljük meg jelenlegi szép jelmondatunkat: „**Derűvel a jövőbe**”.

A zsinaton bemutatásra került a Zoltán Győző és Erzsébet által készített és felajánlott szép korona a Szűzanya számára.

Istenem, most már így maradok?!

Az alábbiakban egy olyan házaspárral olvashattok riportot, akiknek sokáig kellett várniuk a társukra. A feleség 38 éves volt, a férj pedig 40 felett, amikor összeházasodtak. Nagyon hitelesek ők számunkra, mert ezt a hosszúra nyúlt várakozást mély hittel és derűvel élték meg. Az életükről kérdeztük őket, mert sok schönstatti fiatalnak (is) problémát okoz a hosszú várakozás.

Hogy bírtátok a várakozást?

Feleség: Két esküvő volt az életemben, amely mélyen megrázott: az egyik a húgomé, ő elég fiatalon ment férjhez. Én meg már akkor sem voltam olyan nagyon fiatal. A másik nehéz pont az volt, amikor a legjobb barátnőm is férjhez ment, nekem meg senkim nem volt. Úgyhogy a derű mögött azért voltak nagyon mély szomorúságok. De talán az segített, hogy néha perlekedtem a Jóistennel, hogy a fene egye meg, hát már hány éves vagyok és még senkim nincs, de hát – mondtam – ha te így akarod, Uram, akkor legyen így. Azt láttam, hogy nagyon sokan besavanyodnak, és hogy sokkal jobb vidáman viselni a terheket. Ezért megpróbáltam arra beállni, hogy jó, hát, Uram, hogyha nem azt akarod, amit én szeretnék, hogy legyek feleség és anyuka, hanem mást akarsz, akkor a hivatásomnak fogok élni. Akkor elkezdtem egy kicsit többet dolgozni, öregekkel foglalkozni a munkám mellett. Nem azt mondom, hogy ez teljesen kitöltötte az életemet, de egy picit belemenekültem és így annyira nem volt nehéz. Sok embernek a lelki

szemetesládája voltam, ami elég nagy terhet rótt rám, de így nem éreztem magamat annyira egyedül.

Ez is egyfajta anyaság, azt hiszem...

Feleség: Így van. Azért az mindig ott volt, hogy jó lett volna, ha egyvalakivel tudom megbeszélni a dolgaimat. De ez hosszú ideig nem így alakult. Nagy szerencsém volt, mert édesapámmal nagyon-nagyon jó volt a kapcsolat, vele beszélgettem éjszakánként. Komoly lelki társam volt ő, sokat segített, amikor mélyponton voltam. Elmondhattam neki a bánatomat, hogy én nem kellek senkinek, vén csoroszlya maradok. Akkor mindig mondott egy-egy támpontot, hogy pl. most figyeljek arra, akit legnehezebben viselek, azzal tegyek valami jót. Lekötötte a gondolataimat, figyelt arra, hogy jó felé menjek.

És mit tudtál tenni, amikor ezek a számodra különösen nehéz esküvők voltak, amiket az előbb említettél?

Feleség: Emlékszem, a húgom esküvőjén le akartam inni magamat. De amikor elkezdtem volna, odajött hozzám egy régi barátnőm, és elhívott, hogy menjünk egyet sétálni. Nagyon nagy sétát tettünk, hülyéskedtünk, beszélgettünk, mélyebb dolgokról is, és ez teljesen átbillentett. A mai napig nagyon hálás vagyok neki érte. Persze ő abszolút nem tudta, mit csinált, csak utólag mondtam el neki. Lelki leg tartjuk azóta is a kapcsolatot.

A Jóisten követi...

Feleség: A legjobb barátnőm esküvőjén a sógorom segített. Ők szolgálták fel a la-

kodalmon az ételeket, italokat. Annyira emlékszem, mielőtt kezdődött volna a vacsora, három koktélt készített, egyet a vőlegénynek, egyet a menyasszonynak, és egyet nekem. Odahozta, átölelt, és csak egy pusztát adott. Ez olyan mozdulat volt, mint amikor a Jairus leányát feltámasztja Jézus. Szavakkal leírhatatlan élmény volt, fantasztikus, teljesen átbillentett. Akkor kezdődött igazán a kapcsolatunk. Ennek a mélypontnak volt azért egy hátulütője. A legjobb barátnőm esküvője után egy hétig nem bírtam felkelni, negyven fős lázám volt, izomfájdalmaim. Ilyenkor testi-lelki beteg az ember. Viszont a nászútjukról nagyon kedves ajándékokat hoztak nekem. Kicsit úgy helyrerakott a Jóisten, hogy azért szeretnek téged! Ne bánkodjak, van sok jó dolog az életben. Amikor valami nagy fájdalom ér, akkor a Jóisten mindig ad valami nagy örömet is az életünkbe. Érdemes mindig vidámnak lenni, még akkor is, ha nehéz. A vidámsággal túl lehet élni minden mélypontot.

Férj: Én későn érő típus voltam. Elkészültem az egyetemmel, elkezdtem dolgozni. Arra gondol minden fiú, hogy egyszer édesapa lesz, de akkoriban nagyon kitöltött még a munka, még hobby szinten is. Szerettem csinálni, most is szeretem, jó főnökeim voltak, segítettek, tanultam is tőlük. Lassan kezdtem a Szent Anna-beli közösségemtől kicsit elszakadni, ahova addig jártam, mert ott meg mindenki lassan megházasodott. Légüres térbe kerültem. Kényelmes volt, hogy otthon laktam, viszonylag független is, de azért csak otthon lakott az ember. Egy volt kollégám megkérdezte, hogy lenne-e kedvem elmenni utána Siófokra dolgozni. Akkor eldöntöttem,

hogy ha ezt az állást megkapom, akkor én elköltözöm otthonról. Többen mondták, hogy ha felnőttként a szüleivel van az ember, az gátja lehet a másokkal való ismerkedésnek, tudat alatt vagy pszichésen, vagy esetleg a lányokat taszítja, hogy még a mamájánál van. Lehet. Nem tudom, ennek a lélektanához nem értek. Végül nem mentem Siófokra dolgozni, de ez egy fordulópont volt az életemben. Helyére került bennem, hogy új életet kell kezdenem. Otthon egy húgom volt meg a szüleim, nem volt érdemes eljönni, mert nagyon nagy lakásunk volt. Gyakorlatilag a 160 m²-en el lehetett úgy lenni, hogy az ember este hazajött, és jóformán senkivel nem találkozott. Nem zavartuk egymást, nem voltunk összezárva, mindenkinek volt szobája.

Hány éves voltál, amikor ezt a döntést meghoztad?

Férj: 37-38. Valami hiányzott az életemből. Érdekes, a munka önmagában kevés volt, annak ellenére, hogy mindenki szeretett, én szerettem, amit csináltam, de ez kevés volt. Aki ezt nem éli át, annak ezt nehéz elmagyarázni, ugyanúgy, mint azt, hogy egy idő után nem szerettem esküvőre járni. Később kiderült, hogy a feleségem ugyanígy érzett.

Feleség: Most már nagyon szeretünk esküvőkre járni. :)

Férj: Éreztem, hogy valaki hiányzik, de nem volt senkim. Az alapkritérium volt nálam, hogy katolikus lánnyal óhajtok kezdeni. Édesapám református. A szüleimnél alapvetően jól működik egy katolikus-református házasság, de én látom ennek az árnyoldalait is. Tudtam, hogy édesapámhoz nem fordulhatok hitbéli, dogmatikai kérdések-

kel. Egyébként remek ember, felnézek rá. Tehát komolyan gondoltam, hogy a párom katolikus legyen. Szerintem nehéz lehet lemondania az egyik félnek valamilyen szinten a saját hitéről, vallásáról, ha azt tényleg komolyan gondolja.

Amikor igazán fölébredt bennem a vágy a társ után, akkor a leendő feleségemért legalább 4-5 évet imádkoztam. Nem tudom, mikor kezdtem el, de kitartó imádkozás volt. Arra biztatok mindenkit, hogy ezért bizony kitartóan imádkozni kell, ez fontos dolog. A feleségem mondta nekem az esküvőnkön, hogy amikor kimondtam az igent, akkor nem mosolyogtam. Szerintem az nagyon komoly pillanat, szép pillanat, de azzal az ember mindenre igent mond, amiről nem tud, még arra is.

Feleség: Amikor a nagymamám meghalt 2001-ben, akkor előtte megismerkedtem egy jóval fiatalabb fiúval, elkezdett ő is templomba járni, az énekkarba. Nagyon jólesett, hogy felfigyelt rám, hogy kedves volt. Bizony majdnem belementem a kátyúba, még el is jegyeztük

egymást. Akkor édesapa behívott magához, anya is ott volt. Fejből tudtam, hogy miket fog mondani, bólogattam, meg minden. Ez talán novemberben lehetett. Mondta, hogy nagyon vigyázzak a nyelvemre – de ezt más is mondta –, ez okos dolog a házasságban. Ez a fiú nem volt vallásos, miattam járt templomba. Jöttek a nagy ünnepek: húsvét, karácsony s én mentem mindig a templomba. Egyre jobban kiütöközött, hogy ez nem annyira nyerő a családjánál. Náluk az volt a nagy ünnep, hogy összejöttek, ettek-ittak. Akkor nagyon-nagyon kezdtem vívódni magamban. Jó volt, hogy végre valaki felfigyelt rám, kedves is volt, jóképű is. Akkor én már 29 éves voltam, nem voltam annyira fiatal. Emlékszem, karácsony másnapján elmentem hozzájuk, és mondtam neki, hogy ennyi volt. Szeretlek, de azt hiszem jobb mindkettőnk számára, hogyha elválnak útjaink. Utána két hét nagyon rossz volt, mert állandóan kerestem, és tudtam, hogy ha egyszer is felveszem a telefont vagy kinyitok az ablakon, akkor vége. Nagyon-

nagyon a Jóistenre hagyatkoztam, és az ima ereje akkor is nagyon-nagyon sokat számított.

Ezt ennyire tisztán láttad, hogy ez így nem fog működni?

Feleség: Volt egy-egy olyan álmom, hogy az esküvő nagyon rossz. És az ünnepek. Hogy ők nem mennek templomba, nincs mélysége az ünnepeknek, hogy nekik csak az evészet-ivászat a lényeg. Ez nekem nem ment volna, számomra azért a hitnek vannak mélységei, és ez hál' Istennek működött erősen.

Édesapa is mondta még az eljegyzésünkkor: Vigyázz, hogy ne csak a szíveddel, hanem az értelmiddel is szeress! És ez az, ami egy kicsit segített a döntésben. Utána az i-re a pontot az tette fel, hogy

amikor májusban meghalt a nagymám, akkor felhívtam a volt vőlegényemet, ő is ismerte, szerette a nagyit. Nem volt otthon, hanem a barátnőjével volt már. Na, mondtam, milyen jól döntöttem! Akkor a Jóisten így rögtön megmutatta a választ, hogy jó volt a döntés. Kicsit kettős érzés volt bennem, de megérte másképp látni a dolgot.

Utána sok fiú barátom volt, akiknek jó haverja voltam és sokat beszélgettünk, de semmi több.

Férj: Hogy a feleségem nem ment fűhöz-fához a hosszú várakozás alatt, az biztossá tett abban, hogy most sem fog fűhöz-fához elrohángászni. Ha kibírt 38 évet fiú nélkül, akkor most is bízhatok benne. Tudja, hogy mit csinál, és miért.

(folytatjuk)

Egy csoda részese

Édesanya leszek, Édesanya vagyok. Kilenc hónapon át várom a csodát, érlelődöm, felnövök a feladathoz. A hír megváltoztatja életemet, felborítja terveimet. Először ellenállást vált ki belőlem. Aztán, ahogy jönnek a testi nehézségek, a rosszulletek, a kezes vizsgálati eredmények, furcsamód beindul az ősi ösztön a bennem növekvő élet minden áron való megmentésére, védelmére. Nem véletlenül lakója kilenc hónapon át testemnek ez a kis csöppség. Ennyi idő kell egy önző, makacs, saját elképzelései szerint élő embernek ahhoz, hogy megérjen, hogy képes legyen megsztani életét, és ezáltal ő maga is sokkal többé, nagyobbá váljon.

Figyelem a történéseket: nő-e már a pocakom? Egyik nap büszkén kiemelem, másnap szégyenlősen elrejttem, hátha azt hiszik az emberek, hogy meghíztam. Félelemmel és reménnyel vegyesen várom a vizsgálati eredményeket. Amikor először meglátom az ultrahangon ezt a kis tizenkét hetes, hihetetlen módon mégis emberi formájú *lényt*, elveszek... Könnyes lesz a szemem, ezt másképp nem is lehet. Most már tisztán érzem: egy *csodának* vagyok a részese. Egy csodának, amit az emberiség férfi tagjai sosem élhetnek át ennyire közletről, és ami minden nőnek meg kell, hogy adasson, át kell, hogy éljük, mert e nélkül nem teljes az *élet*.

A *teremtés* részesei lettünk, ilyen nagyra tartanak minket odafentről.

Látszólag nem teszek érte semmit, és mégis úgy fejlődik, ahogyan kell. Két sejt összeolvadásából egy tökéletes lény keletkezik. A sejtek csak szaporodnak, és mindegyik tudja a dolgát, tudja, mivé kell válnia. Ámulva nézem a gyerekeket a buszon: valóban egy pocakból bújtak elő, ott készültek el ilyen tökéletes formájúra?

Az első rúgások még nyilvánvalóbbá teszik számomra, hogy az a bizonyos *magzat*, akiről oly sokat beszélünk, valóban *bennem* van. És mégis alig hiszem el, hogy egy *igazi kis embert* hordozok.

Lassan minden átértékelődik bennem: a legszebb *hivatást* választottam, amikor igent mondtam erre az életre. Ehhez semmiféle alkotás nem fogható. És bár nem fizet érte senki forintban, mégis egy

életen át élvezhetem majd a gyümölcsét. A legnagyobb csoda és legnagyobb kihívás összpontosul egy teremtményben. Felelősséggel tartozni egy ártatlan lényért. Rajtam áll, kivé-mivé válik. A legnehezebb és legnemesebb feladat.

Engem is vállalt Édesanyám, Édesapám. *Igent* mondtak az életemre. Nem természetes hát, hogy én is azt mondjak? Van-e szebb hivatás annál, mint egy formátlan lényből embert faragni?

Édesanyám! Én is Édesanya vagyok már. Lassan megtanulom értékelni a szót; *Édes-anya*. Milyen édes is volt az ölelése, hányszor virrasztott mellettem, ha beteg voltam, ha félttem! Dicsért, szidott, mindig mellettem volt. Rám, ránk áldozta egész életét. Vajon hányan mondhatják el ugyanezt?

Vajon énrólam is ezt mondják majd a gyermekeim? Vajon én is *Édes-anya* leszek?

A dolgok néha olyan felemásak, nem könnyű a terheység. Olyan bizonytalan az élet, és már hárman vagyunk, nincs mese, a gyermeket el kell tartani. De ahol egy kisbárányt enged megszületni a pásztor, oda legelőt is teremt neki. Nem félünk hát, bár a bizonytalanság sokszor megkísért.

Lenézek egyre növekvő pocakomra, melyben ott van életem továbbadásának reménysége. Nem foghatom még a karjaimba, nem virrasztok éjszakákat miatta, nem járok szülői értekezletre, és nem kínlódom egy kamasz nevelésével. Idővel eljönnek ezek is.

Mégis biztosan tudom, *már most Édesanya vagyok*, és valóban *áldott és csodás az állapot*, aminek részesévé váltam.

Lánytábor 2013

2013-ban a 9–12 évesek lánytábora Celldömölkön, egy gyönyörű, régi kolostorépületben volt. Ahogy az már évek óta történik, a tábor vasárnap délután kezdődött és szombaton délelőtt szentmisével és a táborlakók által előadott színdarabbal ért véget.

A délelőttök elmélkedéssel, imádkozással, különböző témák feldolgozásával teltek. Ezt színesítettük szituációs, és bizalomjátékokkal, mozgásos feladatokkal, pihenésként a szünetekben játékkal. Délutánonként barkácsoltunk, kézműveskedtünk. Napközben sokat énekelünk, játszottunk, és persze nevtünk. Barátságok erősödtek meg, vagy éppen születtek újak. Este az elmaradhatatlan csapatvetélkedőkre került sor, melyek alkalmával az elmúlt nap eseményeit elevenítettük fel kérdések formájában, valamint ügyességi feladatok is voltak.

A hét témája és mottója: Itt vagyunk – számíthatsz ránk.

Ennek kapcsán Schönstatt történetéről, üzenetéről beszélgettünk. Majd arról, hogy lehetünk a mindennapokban mi is Isten és a Szűzanya eszközei. Arra jutottunk, hogy legfontosabb a szeretet, őszinteség, öröm megtalálása és megélése önmagunk, szüleink és társaink iránt. A Pollyanna című filmet is megnéztük, ami egy kislány életéről szól, aki elvesztette szüleit. Egy mogorva nagynénihez kerül, de vidámságával, az élet játékaival mindenkit megváltoztat. Több fejlesztő, nevelő játék közül a legnagyobb sikert talán a hang nélküli, mozgásos bemutatók aratták. Érdekes és tanulságos meg tapasztalásaink voltak.

Hétfő délután az angolkézhez kis befőttes üvegeket, és a délelőtti foglalkozásokhoz kapott füzetet mindenki különféle technikákkal kidíszítette. Majd készítettünk a hét során fakanálból bábukat és hungarocellból bogarakat. Elmentünk esti túrára, és sor került a strandolásra és számháborúra is. Étteremben ettünk, így jó dolgunk volt, mások mosogattak, mi csak a rántott húsokkal bajlódtunk nap, mint nap.

Szombaton délelőtt a szentmisére vártuk a szüleinket. Utána előadtunk nekik egy történetet a kismókusokról, kik vásárba indulás előtt anyjuktól kaptak öt krajcárt, hogy költsék, amire akarják. Egyikük a barátjának vett belőle vásárfiát, ki nem tudott velük menni a vásárba, mert anyját ápolta. Hazaérve kiderült, hogy ki mire költötte a pénzét. Bizony mindenki rájött, hogy az a kismókus

költötte el jól, aki a barátjára fordította, hogy örömet okozzon neki.

Néhány gondolat még a táborról, a táborból:

„Örülök, hogy itt lehettem a táborban. Jó volt sokat nevetni.” (Gál Anna)

„Jó volt itt lenni. Legjobban a vetélkedőket szerettem, amiket Mamzi tartott. Vicces volt, amikor az étterembe végig úgy mentünk, hogy egy kottát játszottunk, meneteltünk. Szerettem Zsófiákkal táborozni.” (Radnai Klári)

„A tábor nagyon tetszett, jobban, mint máskor. A plébánián jó hűvös volt, kint pedig meleg, de hála Istennek lehűtött

minket a csütörtöki fürdőzés. Celldömölk szép város, jó helyszíne egy lánytábornak. Az étkezések egy étteremben bonyolódtak le... Mamzi és Zsófia profin kezeltek minden helyzetet, a csapat összetartott, így volt ez rendjén! Nem lehet ezt a hetet szavakba foglalni. Sok barátot, jókedvet, nevetést, angolkézést, énekeket, játékokat jelentett... Köszönöm mindenkinek, aki benne volt, a lányoknak, hogy jófejek voltak, és ezúton is üdvözlöm a fogtündéreket. Felejthetetlen Élmény! Köszönöm!” (Simon Zsuzsi)

Táborvezetők: Kocsispéter Edit (Mamzi) és Gregorich Zsófia (Zsófia)

Kislánytábor a Ráktanyán

E lőször került sor olyan kislánytáborra, amely nem egy falu közepén tanyázott, hanem minden lakott területtől távol, a Magas-Bakonyban. Bebizonyosodott, hogy a kislányok is erősek, nem ijednek meg sem a darazsaktól – több csípés volt a hét folyamán –, sem a négy lábúaktól – egész héten a fejük fölött szaladgáltak a pelék a szobában a gerendán –, sem a gyaloglástól – legalább 15 km-t gyalogoltunk a 40 fokos hőségben –, sem a nomád életmódtól – megtudták, mit jelent a 2, ill. 3 nyomásos zuhanyzás, és nem ette meg őket a kosz. Szeretettel voltak a buddhisták iránt – akik a tanya másik házában táboroztak –, és „túlallegujázták” az utolsó esti „pogány” dobpergést – utolsó este egy vándorcsoporttal kellett osztoznunk a táborhelyen. Jó volt együtt lenni,

igazi lelki feltöltődés. Álljon most alább egy-két élménybeszámoló.

Barbidó:

Izgatottan indultam el idén a kislánytáborba. Vasárnap, miután elbúcsúztunk a szülőktől, hosszú séta után érkezünk meg Hárskút-Ráktanyára. A tanyán a tavalyi táborhelyhez képest nomád körülmények uralkodtak. A vízzel is spórolnunk kellett, mert már hat hete nem esett semmilyen csapadék, s félő volt, hogy a kút kiszárad...

A tábor hangulata végig nagyon jó volt. Sokat játszottunk együtt a ház mellett réten, amit a lányok nagyon élveztek. Egyik nap kirándulni is elmentünk. Az volt a tervünk, hogy elmegyünk egy közeli kis tóhoz (5-6 km), amit a térkép jelölt, majd innen továbbmegyünk Pén-

zesgyőrbe, és onnan sétálunk vissza a tanyára. A lányok izgatottan várták, hogy a nagy melegben egy kicsit lehűtsék magukat, de mikor a „tóhoz” értünk, csatlódott tudomásul, hogy egy kis pocsolyáról van szó, ami tele van békalencsével, és így fürdésre nemigen alkalmas. Azért feltalálták magukat, és lábat áztattak a tó melletti kis víztározóban. Egy kis pihenés után mentünk tovább Bakonybélbe, és részt vettünk a bencések déli zsolozsmáján. Utána fagyiztunk, majd busszal átmentünk Pénzesgyőrbe, és irány az erdő. Egy darabig minden simán ment. A jelzés, bár nagyon elszórva, de azért követhető volt. Izgalmas volt nagyon a majdnem vállig érő növények közt utat törni magunknak.

A hegytetőre felérve a csodás látványban való gyönyörködés után továbbindultunk. Egy darabig mentünk, de akkor feltűnt, hogy már jó ideje nem láttunk semmilyen jelzést sem. A lányok éhesek és fáradtak voltak, vissza akartak már érní. Ekkor Ildi néni azt mondta, hogy aki megtalálja a jelzést, az kap valami jutalmat. Néhányan nyomban elindultak, és tűvé téve az erdőt, szinte megállás nélkül keresték a kék csíkot. Keresésük nem maradt eredménytelen, hamarosan „jelzés” kiáltástól zengett az egész környék. Innentől kezdve már szinte pillanatok alatt hazaértünk.

Az esti imában az egyik lány hálát adott azért, hogy „eltévedtünk”, mert így legalább volt egy félórás pihenő...

Nagyon jól éreztem magam a táborban. A lányok nagy érdeklődéssel hallgatták Teréz anya történetét, melyről Jutka néni beszélt.

Számomra a „táborgyertya” volt a kirándulás mellett a legnagyobb élmény. (Tűzet nem gyűjthattunk a nagy szárazság miatt.) A lányok csapatonként készültek egy kis műsorral, melyet mindenki nagy érdeklődéssel nézett végig. Utána pedig még sokáig énekeltünk és játszottunk. Énekünkkel az aznap este érkező másik kiránduló csapatot is „tülkiabáltuk”, ami mindenkinek kimonodottan tetszett. Este, a fürdés megkezdése után, akik még vártuk, hogy sorra kerüljünk, kinn maradtunk, és több hullócsillagot is láttunk.

Bori:

„A táborban egyik este csillagászati távcsővel néztük a Szaturnuszt, ez nagyon tetszett. Legszívesebben az „ez az én helyem” játékot játszottam. Nagyon jó volt a kislánytábor.”

Dévényi Ágota:

„Nekem a kislánytáborban az tetszett a legjobban, amikor számháborúztunk. Az is jó volt, hogy sokat játszhattunk, de a túrázások is nagyon tetszettek. Főleg az, amikor eltévedtünk, bár akkor nem gondoltam olyan jónak, mert sokat kellett gyalogolni. Nagyon finomak voltak az ebédek. Nekem igazából minden tetszett a kislánytáborban.”

Rebeka:

„Az tetszett a legjobban, hogy nagyon sokat játszottunk és sok barátot kaptam. A legszebb élményem pedig az volt, amikor utolsó este színházzá változott a terep, és a mókás előadások nagyon tetszettek.”

HÁZASPÁROK ÚTJA

Secretneńk, hogy a templomudvarunk körül végvezető út máris válnon a családok számára, ahol a párok megjelölhetik, ott merítkeznek a közös imából. Előre nyújt segítséget a Magyar Schönstatt Murgalam által kidolgozott Házasparok útja.

A 15 stációból álló út állomásain egy-egy szentírás idézet, jelmondat jeleníti meg a házasság lényegét, fontos eseményeit, nehézségeit. A szentírás idézetek, feladatok ösztönöztetnek arra, hogy a párok éltek egy-egy mérlekbőlvein elgondolkozzanak, és beszélgetsenek egymással. Emellett egy kitérőút segít az elhelyezésben - Belső László pápák ajánlásával -, amely minden állomással kapcsolatban egy rövid elmélkedést tartalmaz, és a család életben főtmereső nehézségei sikeres megoldására nyújt segítséget.

A házaspárok útját a schönstatti családok imái és áldozatai borbózzák, hogy akik ezt az utat végigjárják, kapcsolatukban megújuljanak és házasságukban megerősödjének.

Szeretettel hívjuk a házaspárokat erre a lélekemelő útra!

ШАХАХ ПОДРУЖНИХ ПАР

Запрошуємо вас до базу для сімей у саду, який оточує нашу церкву. Тут парі визначте можливість відпочити та залюбити свій шлюбний момент. Для цього ми побудували Шах подружніх пар, який був розроблений Угорським Рухом Шонстатт.

Шах подружніх пар складається з 15 станцій, кожна окремо жистить біблейську цитату, символізує певні частини шлюбу, важливі події та труднощі в подружньому житті. Біблейні цитати та медитативні заочувачивають подружні пари роздумувати про свої шлюбні стосунки життя та розмовляти про них один з одним. Щоб допомогти парам у спогляданні, за допомогою єпископа Біро Ласло була складена брошура, яка включє в себе віроти медитації для кожної станції і допоможе усвідомити вирішення виниклих проблем у шлюбному житті.

Шах подружніх пар відтворює моменти сімей Шонстатт за те, щоб ти пара, які поможете у станції, залюбите багато сил у своїх відносинах та зміцните свій шлюб.

З любов'ю запрошуємо всіх подружніх пар на цю надихаючу подорож!

Házaspárok útja szentelések - 2013.

Nagy örömeinkre idén két Házaspárok útját is felszenteltek. Az egyik - a történelmi Magyarország területén immár a hetedik - Beregszászon jött létre a helyi plébánia kezdeményezésére.

A másikat pedig Németországban szentelték fel ősszel. Jó látni, hogy a magyar Schönstatt Család munkájának eredményeit már határainkon túl is alkalmazták.

„Boldog az az ember, aki hozzátartozói tökéletlenségét éppúgy elviseli, ahogy szeretné, ha az ő tökéletlenségét mások elviselnék.”

[Assisi Szent Ferenc]

